PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės! Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Nr. 263 PENKTADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 23, 1938, TORONTO, ONTARIO METAI VII

NAZIAI GAUNA SUDETUS, BET JIEMS DAR NEGANA

Hitleris Apie Sustojimą Visai Negalvoja, Ketina Skubiai Maršuot Pirmyn

Fiureris HITLERIS, kurs užsimojęs grobti visą Čekoslovakiją ir net Rumuniją. Sudetų atidavimas jo nepatenkina.

LOJALISTAI IŠGABENA VISUS UŽSIENIEČIUS SAVANORIUS

ŽENEVA, Rugs. 21.—Ispanijos premjeras Negrinas pareiškė Tautų Lygai, kad jo valdžia nutarus išgabenti visus užsieniečius savanorius. Toliau apeliavo į Tautų Lygą, kad verstų ir fašistus tą padaryti. O tą atlikus gal galima būtų įsteigti autoritetingą valdžią ir gal pasibaigtų dabartinis karas.

LENKAI IR VENGRAI KIŠASI SU SAVO GRĄŠIAIS

LONDONAS, Rugsėjo 22. — Lenkijos ambasadorius Račžynski ir Vengrijos ministeris Anglijai vakar kreipėsi į Halifaksą, prašydami Čekoslovakijos lenkams ir vengrams irgi suteikti tokias pat teises kaip sudetai gauna.

Halifaksas pažadėjo tą klausimą paimti ateityje, nes dabar būtų žuvavimas drumstam vandenyje.

NEW YORK.—Naujojoj Anglijoj ir New York valstijos dalyse siaučia didelės liūtys. Daugelyje vietų nunešti tiltai, apgriauti keliai ir apsemtos trobos. Jau žuvo 68 žmonės ir daug liko be pastogės.

MANOMA, KAD JIS ATMES VISKĄ IR GRĄSINS GINKLU

Rumunija Jau Dabar Del To Pradėjo Jaudintis

BERLYNAS, Rugsėjo 21. — Pasiekus žinioms apie Pragos pasidavimą, čionai niekas netiki, kad karo debesiai jau išsiskirstė ir užviešpataus taika. Vieša nuomonė yra, kad dabar karui dar daugiau progų, negu pirmiau. Manoma, kad Hitleris atmes ir šį pasidavimą, nežiūrint nors tas iššauktų visuotiną karą.

Kompetentingiausi politinės eigos tėmytojai dabar sutinka, kad per paskutinius tris metus "taikos saugojimas" buvo tik laiko užvilkinimas. Greičiau nuo dabar šios rūšies "taika" bus tęsiama tam tikrais protarpiais. Ar Hitleris ims kiek laiko atsikvėpimui, ar ne, tai yra aišku iš Austrijos pagrobimo.

Diplomatai numato, kad naziams prisijungus 10 milijonų gyventojų ir dešimtis tūkstančių ketvirtainių kilometrų mineralais turtingos žemės, reicho ekspansijai sulaužyti visi barjerai ir agresija tęsis nepaprastu smarkumu, nes naziai įsitikinę, kad jie privalo būti neginčijamais Europos viešpačiais.

Be to, yra manoma, kad neapsakomai pakils kitose šalyse gyvenančių vokiečių veikimas. Vokiečių mažumos kiekvienai valstybei statys nepermaldaujamus reikalavimus ir prasidės prie reicho jungimas kitų valstybių plotų, nes visur bus statoma jėga ir "taikos apsaugojimas." Šale to, ir pats Hitleris vokiečių akyse pasidarys lyg koks dievaitis, tad nazių režimas pasidarys toks didelis ir galingas, kaip kad niekad nebuvo.

Bucharestas.—Rumunija pirma valstybė po Čekoslovakijos suklupimo susirūpino del savo likimo ir nori sužinoti Anglijos ir Francijos strateginę liniją, ar jos kada priešinsis reicho varymuisi į rytus, ar ne, ir kuomet jos pasakys Vokietijai griežtą "stok!"

Rumunijos aliejaus laukų užėmimas naziams pasidarys svarbiausia tema.

SKERSAI EBRO UPĘ

Ispanijos liaudies armija brenda per Ebro upę laike atakos ant Franko gaujų. Nežiūrint sunkių sąlygų, liaudiečiai šiam fronte smarkiai pasivarė pirmyn ir iki šiam laikui laikosi užimtose pozicijose, nežiūrint fašistų kontra-atakų.

Visuomenės Opinija Po Visą Pasaulį Prieš Čemberleno Ir Daladierio Išdavystes

SAKO ATIDAVIMAS NAZIAM SUDETŲ HITLERIO NEPATENKINS

Juo Naziai Bus Stipresni, Tuo Smarkiau Jie Puls

Anglijos ir Francijos ministerių pirmininkų, Čemberleno ir Daladierio, planas priversti Čekoslovakiją atiduoti naziams sudetų teritorijas, susilaukė pasmerkimo iš plačių visuomenės sluoksnių po visą pasaulį. Tą jūs matysite iš žemiau paduotų pareiškimų autoritetingų visuomenės veikėjų, turinčių plačias mases pasekėjų.

Čekoslovakijoj

Bendrai, Čekoslovakijoj jaučiamas baisiausias pasipiktinimas visuose sluogsniuose, išskyrus nazius. **"Negalima net įsivaizdinti, ką tie vyrai mano,"** pareiškė valdžios atstovas, **"siūlydami Vokietijai dalį Čekoslovakijos net nesitarę su Čekoslovakija."**

"Mes sakėme: daugiau vokiečiams duonos ir laisvės," pareiškė komunistų vadai, **"bet mes prieš atidavimą naziams Čekoslovakijos teritorijų, kad paskui pastatyti į didesnį pavojų visą Čekoslovakiją.'**

Net ir vokiečiai, komunistai, socialistai ir demokratai, stebisi tokiu Anglijos ir Francijos akiplėšiškumu.

Angljoj

Anglijos darbininkai sako: **"Šalin su pardavystėmis!"**

Nacionalis Komitetas, atstovaująs 7,000,000 socialistų ir unijistų, išreiškė **"giliausią simpatiją Čekoslovakijai ir jos žmonėms"** ir reikalauja galo **"naudojimui jėgos tarptautinių santykių nustatyme."**

Londone ir kituos miestuos vyksta demonstracijos.

Edenas ir Čiorčilis, sakoma, rengiasi reikalauti Čemberleno valdžios rezignacijos.

Francijoj

"Francija turi ginti Čekoslovakiją, nes gynimas Čekoslovakijos reiškia gynimą Francijos ir visos Europos," pareiškė G. Duklos, komunistų vadas.

"'Kadangi Francijos ministerių kabinetas priėmė Hitlerio reikalavimus, mūsų pareiga nurodyti visam pasauliui, kad Francijos liaudis tam priešinga."

"Demokratinė Francija su Čekoslovakija."

Leonas Bliumas, socialistų vadas, pareiškė, kad Čemberlenas, besitardamas su Hitleriu, nutiesė kelią Hitlerio ultimatumui.

Premjeras KING, kuri Kanados demokratai kaltina del nutylėjimo ir tokiu būdu prisidėjimo prie Čekoslovakijos sudraskymo.

"Mes Bohemiją paliekam jos likimui; mes atiduodame ją galvažudžiui; mes net padedame ją sukapoti į šmotus, kaip viščiuką," rašo L'Apoque, katalikų laikraštis.

Paskutinėm dienom Francijoj darbininkai pradėjo skelbti streikus ir kalbėti apie generalį srteiką.

Kanadoj

"Jei Hitleriui pavyks gauti ko jis nori, jis bus viešpačiu Centralinės Europos durų," rašo L. Philippe, katalikų laikraštyje L'Action. **"Po sudetų atkirtimo seks Hungarijos vokiečių atkirtimas . . . gal dar prieš 12 mėnesių."**

Toronte ir kituose miestuose, ką tik paklausia, visi pareiškia didelį pasipiktinimą Čemberlenui ir Daladieriui.

Sovietų Sąjungoj

"Laike Čemberleno ir Hitlerio pasitarimo daugiausia buvo kalbama apie procedūrą: ar visą Sudetiją atkirsti iškarto, ar dalimis," rašo Pravda,", **"pagelba plebiscito, ar be jo."** Toliau Pravda nurodo, kad skirtumo nesudaro, ar dalimis, ar iškarto; ar su plebiscitu, ar be jo. Rezultatas bus tas pats: Sudetija bus Hitleriui atiduota, Sovietų, Čekoslovakų ir Francijos sutartis sugriauta ir Čekoslovakija pertvarkyta pagal Hitlerio norus.

"Čekoslovakija verčiama nusižudyti," sako Pravda.

HITLERIS REIKALAUS LENKŲ IR VENGRŲ 'APSAUGOJIMO' TEISIŲ

BERLYNAS, Rugsėjo 21. — Nežiūrint to, kad Čekoslovakijos valdžia šiandien paskelbė, jog priima Anglijos-Francijos išdirbtą planą ir daro naziams nuolaidas, nazių laikraščiai paskelbė, kad Čekoslovakijos kapituliacija padaryta "pervėlai."

Be to, yra žinių, kad ryt dieną įvyksiančioj Godesberge konferencijoj, Hitleris iš Čemberleno reikalaus leisti jam būti Čekoslovakijos vengrų ir lenkų "protektorium."

Diplomatiniai sluogsniai nė kiek neabejoja, kad vakarykšti Vokietijos vizitoriai — maršalas Fisher, Vengrijos generalinio štabo viršininkas, ministeris pirmininkas Imredi, užsienių reikalų ministeris Kanaya ir Vengrijos regentas Horthy, kurie atvyko neva su Georingu pamedžioti—įgaliavo Hitlerį kalbėti 700,000 Čekoslovakijos vengrų vardu.

Tą patį padaręs ir Lenkijos ambasadorius Berlyne. Sako, jis įgaliavęs Hitlerį kalbėti beveik šimto tūkstančių lenkų vardu.

Prie to, nazių spauda varo baisią anti-čekoslovakišką propagandą. Iš visos eigos atrodo, kad Hitleriui bus per siauras Anglijos - Francijos padarytas planas ir toli gražu nepakaks padaryto Čekoslovakijos nusileidimo.

Tautų Lyga žino, kad jei Francija nors ir būtų atsisakius nuo suteikimo Čekoslovakijai ginkluotos pagelbos, bet nevertus Čekoslovakijos pasiduoti, tuomet ir Rumunija būtų neatsakius Raudonajai Armijai per savo teritoriją kelio. Manoma, kad Rumunija pasibijojo Italijos ir Vokietijos, kad pastarosios neužpultų per fašistams draugišką Vengriją.

Čemberlenas Del Prestyžo Megins Perkalbėti Hitlerį

LONDONAS, Rugsėjo 22. — Neville Čemberlenas šį rytą išskrido į Reino krašte esantį Godesbergą, kur turės kitą pasikalbėjimą su Hitleriu.

Autoritetingi sluoksniai teigia, kad iškovojęs iš Čekoslovakijos Hitleriui nuolaidas Čemberlenas šį kartą statysiąs Hitleriui net penkis reikalavimus:

Pirmas, skubiai demobilizuoti Vokietijos atsarginius ir kitas jėgas, dabartiniu laiku sukoncentruotas ant Vokietijos-Čekoslovakijos rubežiaus.

Antras, naujų rubežių demarkavimui ir iš paliekamų Čekoslovakijai plotų vokiečių perkėlimui į Vokietijos plotus, o čekų perkėlimui į Čekoslovakijai paliekamus plotus, įsteigti tarptautinę komisiją.

Trečias, sulaikyti Vokietijos spaudos vedamą prieš Čekoslovakiją kampaniją.

Ketvirtas, Hitlerio ir kitų grupių bendro atsišaukimo del taikos ir tvarkos, kas reikalinga padarymui sutarties veiklia.

Penktas, garantijų Čekoslovakijos valstybės nepriklausomybei ateityje, įskaitant ir tam tikras ekonomines garantijas.

Tai reikalavimai, kuriuos Hitleris vargu priims. Bet Čemberlenas to reikalaus ne iš malonės, o del to, kad už Čekoslovakijos pardavystę jį pradėjo atakuoti visas pasaulis. Ypatingai Anglijoj išaugo opinija, kad negalima duoti naziam tolimesnių nuolaidų. Tad su šiais reikalavimais Čemberlenas mėgins atitaisyti prarastą prestyžą, bet vargu kas išeis.

LONDONAS, Rugs. 22.—Nors viešai nepaskelbta Čekoslovakijai ultimatumo turinys, bet viešai kalbama, kad tai buvo brutališkiausias diplomatinis spaudimas. Anglija-Francija ne tik spaudė Benešą, bet įspėjo, kad jei nesutiks, bus skaitoma karo kaltininku.

Francijos Suvilta, Priversta Čekoslovakija Su Širdgela Nusileido Pasaulio Plėšikam

BET TŪKSTANČIAI ŽMONIŲ DEMONSTRUOJA PRIEŠ PASIDAVIMĄ

Susijaudinimas Toks Didelis, Kad Gali Įvykti Sukilimas

PRAGA, Rugsėjo 21.—Po kelių dienų nepaliaujamo fašistų grąsinimo ir Anglijos-Francijos spaudimo, šiandien po pietų Čekoslovakijos ministerių kabinetas paskelbė sekamo turinio pareiškimą:

"Čekoslovakijos valdžia po nenugalimo Anglijos ir Francijos valdžių spaudimo, su skausmu priversta priimti Londone išdirbtus pasiūlymus."

Minios žmonių, išgirdusios, kad demokratiškos šalies valdžia buvo priversta priimti Anglijos-Francijos ministerių paruoštą plana, sulyg kurio vertingiausios sudetų apylinkės momentaliai turi pereiti Hitlerio globon, įpuolė į didelį susijaudinimą. Tūkstančiai žmonių pradėjo maršuoti linkui prezidento Benešo rūmų ir šaukti: "Lai gyvuoja respublika! Lai gyvuoja Čekoslovakija!"

Šioje respublikai ir visai civilizuotai žmonijai tragiškoje valandoje, Pragos civilių žmonių ir nekurių karių tarpe įvyko toks aukštas įtempimas, kad momentaliai atsirado sukilimui galimybė. Iš tūkstančių krūtinių pasipylė šūkiai: "Lai gyvuoja armija . . . šalin su Hitleriu . . . Čemberlenas išdavė mus! Lai gyvuoja Sovietų Sąjunga . . . duokite armijai jėgą! . . . gėda Francijai!" O kiti šaukė: "Lai gyvuoja Syrovy!"—Čekoslovakijos armijos inspektorius.

Paaiškėjo, kad 12 valandų laikotarpyje Francijos ambasadorius net keturis kartus griežtai pareikalavo, kad kuogreičiausia būtų paskelbtas oficialis pasidavimas. Tad valdžiai nebuvo kitos išeities, kaip paskelbti, kad sutinka su Francijos-Anglijos išdavyste ir fašistų plėšikiškais siekiais.

Prezidentas ROOSEVELTAS, kuris savo laiku daug kalbėjo apie agresorių suvaldymą, bet reikalui atėjus netarė nei vieno žodžio.

Tragišką pasidavimo nuosprendį padarė ministerių kabinetas su nuolatiniu parlamento komitetu, susidedančiu iš 24 atstovų, reprezentuojančių visas politines partijas. Sakoma, kad parlamento komitetas atmetė kapituliaciją, nes ministerių kabinetas neturįs teisių be parlamento nutarimo perleisti kitam savų teritorijų.

Vėliau ministeris pirmininkas Hodza atsišaukė per radio, pareikšdamas sekančius žodžius: "Mūsų draugai, su kuriais mes draugaujam per 20 metų, patarė mums apsaugoti taiką darant teritorinius paaukavimus. Kas yra prarasta, tas dar bus derybų subjektu. Jūsų vyriausybė vardan taikos nutarė padaryti kai kuriuos paaukavimus, kad išvengus kančių, ar praradimo net visos egzistacijos. Čekoslovakija buvo grąsinama prievarta ir valstybės sunaikinimu," paaiškino Hodza.

Francijos Išdavystė Sutrukdė Raudonajai Armijai Priėjimą

ŽENEVA, Šveicarija, Rugsėjo 21. — Maksimas Litvinovas, Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras, šiandieniniam Tautų Lygos posėdyje aštriai pasmerkė kapitalistines demokratijas už atsisakymą demokratiškai Čekoslovakijai suteikti kolektyvės pagelbos.

Jis nurodė, kad Čekoslovakijos išdavimas sustiprino agresorių bloką ir padidino karo pavojų. Iškėlė aikštėn, kad prieš porą dienų Sovietų Sąjunga siūlė Francijai suteikti bendrą pagelbą Čekoslovakijai, bet pastaroji atsisakė.

"Keletą dienų prieš ištvvkimą Ženevon, Francijos valdžia pirmu kart atsiklausė mūsų nusistatymo, ką darysime atsitikime užpuolimo ant Čekoslovakijos. Savo vyriausybės vardu daviau pakankamai aiškų, švarų sekantį atsakymą:

"Mes ketinam išpildyt sutartyse nurodytas obligacijas ir kartu su Francija suteikti mums prieinamais keliais Čekoslovakijai pagelbą. Mūsų karo departamentas pasiruošęs dalyvauti Francijos ir Čekoslovakijos karo departamentų atstovų konferencijoj tikslu aptarti momentui atitinkamus reikalus," nurodė Litvinovas.

Sovietų Sąjungos atstovas paprastai pasakė tik tą, kas galima viešai pasakyti. Tačiau Tautų Lygos atitinkami autoritetai žino sekančią istoriją:

Prieš keletą dienų Čekoslovakijos valdžia kreipėsi į Maskvą pagelbos. Sovietų valdžia pažadėjo pagelbą, nežiūrint, ar Francija pildys savo pasižadėjimą, ar ne, bile tik Čekoslovakija priešinsis Hitlerio agresijai. Bet kadangi Sovietų Sąjunga nesirubežiuoja su Čekoslovakija, tai negarantavo amunicijos ir kariuomenės pristatymą. Čekoslovakija kreipėsi į Rumuniją, kad pastaroji perleistų Sovietų kariuomenę Rumunija sutiko. Bet vakar Rumunijos užsienių reikalų ministeris Petrescu Commen atsakė Čekoslovakijos užsienių reikalų kancialiarijos ekspertui Edvardui Heidrich'ui, kad Rumunija negalinti perleisti Sovietų kariuomenės, nes ji pažadą davė tikėdamasi, jog Francija irgi eis į pagelbą.

MAXIM LITVINOV

Pasaulio Taika Neišgelbėta, Sako Draugas Tim Buck

TORONTO, Ont.—**"Kita tauta padedama ant fašistinio altoriaus,"** pareiškė draugas Tim Buck, komunistų vadas. **"Nekurių ir sąžiningų žmonių manymas, kad nebus karo, paremtas ant klaidingų informacijų. Hitlerio laimėjimas Čekoslovakijoj taikos neužtikrina. Priešingai, pasaulinį karą daro artimesniu ir daug pavojingesniu.**

"Čemberlenas, eidamas prieš taiką, žinoma, išnaudojo žmonių troškimą taikos. Bet ir tokiame atsitikime jis save puikiai nusimaskavo. Jis dabar pasirodė esąs pasauliniu reakcijos vadu.

"Šaltas jo nutarimas viešai susivienyti su Hitleriu sunaikinimui Čekoslovakijos yra logiškas tęsinys išdavyščių, atsuktų prieš demokratiją ir taiką," jis tęsė.

"Čemberlenas Angliją pavertė vykdytoju politinių Hitlerio planų."

"Taika kabėjo tik ant siūlo. Buvo aiški galimybė sulaikyti Hitlerio ranką ir įkvėpti į milijonų vokiečių mintį pagarbą demokratijai. Bet vieton to, Čemberlenas Europos demokratijas privertė priimti sąlygas, kurių pats Hitleris nebūtų galėjęs įgyvendinti. Čemberleno pučas nuvalė kelią galutinam Čekoslovakijos sunaikinimui ir Hitlerio maršavimui į Franciją ir Centralinę Europą."

Tim Buck sako, kad demokratijos gelbėjimas palieka darbo žmonių ir kitų demokratų rankose. Už tai jis ragina visus vienytis į demokratinį frontą.

TIM BUCK

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Biauri Čemberleno ir Daladierio Išdavystė

Istorija turbūt tokio įvykio, kuris dabar vyksta Europoj, niekad neturėjo. Tik pagalvokit, ne agresorius rūpinasi, kaip apiplėšti Čekoslovakiją, o Anglijos ir Francijos valdžios, kurios save vadina demokratinėmis, taikos siekiančiomis. Ne Hitleris duoda ultimatumus Čekoslovakijai, o Čemberlenas ir Daladieris, reikalaudami, kad Čekoslovakija atiduotų Vokietijai sudetų teritorijas. Biauresnės išdavystės negalėtų būti. Ypatingai biauriai išduoda Čekoslovakiją Francijos valdžia, kuri turi sudarius apsigynimo sutartį, žadančią Čekoslovakijai pagelbą.

Čemberlenas ir Daladieris giriasi, kad jie tuomi gelbsti taiką. Tai nesąmonė, sako visas pasaulis, išskyrus fašistus ir jų talkininkai. Kai Hitleris gaus sudetus, tuoj reikalaus kitų plotų. Pats Čemberlenas pripažįsta, kad "taika" bus trumpa, kuomet jis klausia Hitlerio, ar jis sutiks garantuoti taiką nors dešimčiai metų. Tie 10 metų gali virsti 10 mėnesių. Ir taip bus. Pasaulis gerai žino, kam verti Hitlerio prižadai.

Kas liečia Anglijos ir Francijos garantiją, taipgi ji niekam neverta. Francija susitarė su Čekoslovakija duoti viena kitai pagelbą, jei užpuls agresorius. Jūs dabar matote, kokią pagelbą Čekoslovakija gauna iš Francijos valdžios. Tokios "pagelbos" nelinkėtina niekam.

Anglija ir Francija šaukė už ginklavimąsi, aiškindamos, kad tie ginklai reikalingi taikai saugoti. Bet kuomet reikia taiką saugoti, tuomet jų nėra. Vietoj to—Anglijos ir Francijos valdovai puola talkon agresoriui. Agresoriui nereikia nei rankos pajudinti: viską atlieka "demokratijos ir taikos gynėjos."

Kad būtų galima Hitlerį sulaikyti stojant prieš išvieno Francijai, Anglijai, Sovietų Sąjungai ir Čekoslovakijai, tai negali būti jokios abejonės. Jei tik tos šalys aiškiai pasisakytų prieš Hitlerio užsimojimus, karo nebūtų. O jei taip dalykai eis, kaip iki šiolei, karo išvengti nebus galima.

Kas Turi Būti Daroma Toliau

Kanados Lietuvių Kongresas praėjo. Delegatai sugrįžę į kolonijas veikiausiai raportus jau išdavė, o susirinkusieji juos užgyrė. Nekurie draugai jau pradeda manyti, kad viskas užsibaigė. Turbūt delto pas nekuriuos lietuvius ir net delegatus kyla mintis, kad ir pats kongresas buvo veik nereikalingas, nes nieko tokio ypatingo nebuvo ir nėra. Tačiau taip būti negali. Kanados lietuvių Kongresas padarė tarimus ir nusistatė juos įgyvendinti. Už tai dabar visų pareiga tuos tarimus taikyti prie įvykių ir atitinkamai veikti. O kad yra kas veikia, negali būti ir abejonės. Čia mes nurodysime tik vieną klausimą, kuris, Liaudies Balso manymu, aiškiai parodo, kad darbo yra daug.

Kanados Lietuvių Kongrese buvo nutarta, kad Kanados lietuviai stos ginti Lietuvą, jei ji bus užpulta kokio nors fašistinio agresoriaus, nežiūrint kokia tuo laiku bus valdžia. Šiuo klausimu iškarto buvo nesutikimų ir delegatų tarpe. Neukuriems atrodė, kad tiesiog negalimas daiktas. O jeigu buvo skirtingų minčių delegatų tarpe, tai aišku, kad skirtingų minčių yra ir visose organizacijose. Už tai reikalinga šaukti masinius mitingus ir pilnai išdiskusuoti tą klausimą, kad būtų aišku visiems, kodel mes turime stoti Lietuvai talkon, jei ji bus užpulta agresoriaus, nors tuo laiku demokratinė tvarka dar nebūtų atsteigta. Nes jei Kanados lietuviai šio klausimo nebus supratę, jie negalės tinkamai veikti.

O kad Lietuvos nepriklausomybei pavojus didelis, kad jis nuolatos auga,—negalima nei abejoti. Lenkijos imperializmas darbuojasi, kad prirengti sąlygas agresijai. Tik pasiskaitykite, ką Lietuvos Žinios rašė keletą sąvaičių atgal:

"Lenkijos užsienių reikalų ministeris važinėja po kai kurias valstybes ir šioje žiaurioje karų ir sąmyšių 'užuovėjoje' kažką veikia.

"Buvo daug rašyta apie 'trečiosios Europos,' apie 'Baltijos Juodųjų jūrų ašies' kūrimą. Esą Bekas organizuojąs neitralų bloką, kuris tartum turėtų patarnauti taikai. Del tokių žinių buvo kai kurių vilčių: o gal Lenkija, ypač 'susitaikusi' su Lietuva, iš tikro rūpinasi tikrai ir grynai neitrale organizacija, kuri būtų tiek 'neitrali,' kad ji rūpintųsi taika. Tokiems tikslams, aišku, niekas negalėtų priešintis; reiktų tiktai pritarti.

"Deja, visai nesenai lenkų šaltiniai paskelbė netikėtą naujiena: girdi, Bekas kalbinąs šiaurinės sąjungos valstybes atsisakyti nuo kolektyvinio saugumo principo; kalbinąs atsimesti nuo 16-tojo Tautų Sąjungos straipsnio, kuris valstybes įpareigoja automatiškai padėti užpultajam. Žodžiu, Lenkija siūlanti tas 'reformas,' kurių reikalavo pasitraukusieji iš Tautų Sąjungos."

Lietuvos Žinios, aiškindamos tikslus griovimo kolektyvinio saugumo, rašo:

"Prisiminkime tikslus, del kurių buvo iškeltas reformos reikalas. Svarbiausias tikslas buvo sugriauti Tautų Sąjungos pagrindą—kolektyvinio saugumo principą; panaikinti tautų lygybę. Tai tikslai, kurių kitaip negalima vertinti, kaip agresijos, imperializmo, 'laisvų rankų,' galingesnio viešpatavimo silpnesniems terminais.

"Kad ištikrųjų taip yra, puikiausiai įrodė skaudi gyvenimo tikrovė. Tos valstybės, kurios pareikalavo Tautų Sąjungos reformos ir kurios iš jos išstojo, vėliau pradėjo grobti medžiagiškai silpnesnes, mažesnes valstybes, pradėjo karus ir juos ligšiol tęsia—tai tiesiogiu, tai netiesiogiu būdu."

Buvo rašyta, kad Lenkija iš Tautų Sąjungos jau pasitraukia. Taigi, kaip matote, Lenkija nesnaudžia. Ji ardo kolektyvinio saugumo pamatus, kad būtų lengviau pasigrobti Lietuvą. O ką tas reiškia viso pasaulio, kartu ir Kanados, lietuviams? Tas reiškia, kad viso pasaulio lietuviai turi būdėti. Turi aiškiai matyti, kas reikia veikti, kad padėti Lietuvai. Štai delko būtinai reikalas Kanados Lietuvių Kongreso tarimus išsiaiškinti, kad jie būtų aiškūs visiems.

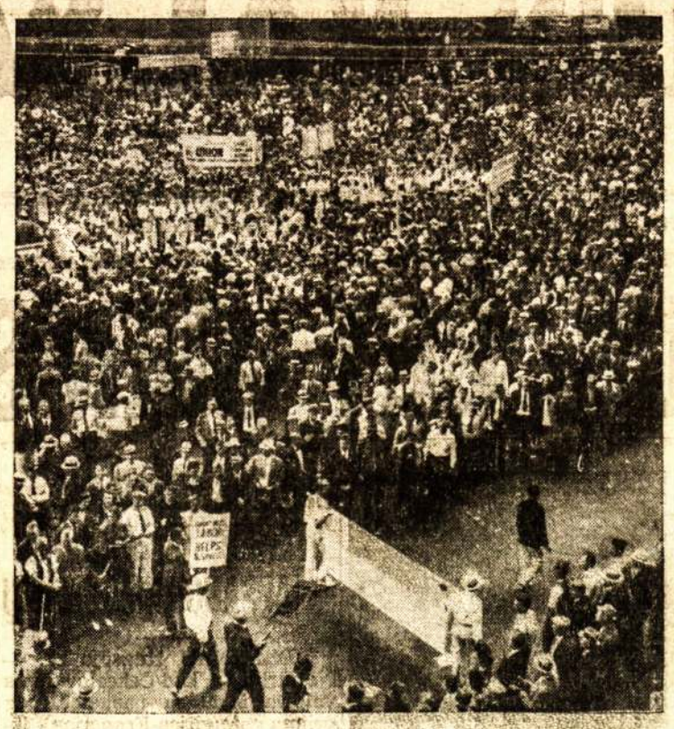

C.I.O. DIENA DETROITE

Vaizdas 50,000 CIO unijų narių, susirinkusių apvaikščiojimui Darbo Dienos, rugsėjo 5. Šiame mitinge kalbėjo gubernatorius Murphy ir CIO direktorius Adolph Germer.

Lietuvių Tautos Kovos Praeityje ir Dabar

Referatas, Skaitytas K. Kilikevičius, Antram Kanados Lietuvių Kongrese

Gerbiami Delegatai, Delegatės ir Svečiai:

Antrojo Kanados Lietuvių Kongreso proga, mes imamės pareigą nors dalinai susipažinti su lietuvių tautos kovomis už laisvę ir ekonominio būvio pagerinimą praeityje. Todel nors trumpai turime žvilgterėti į kaip kuriuos lietuvių tautos istorijos laikotarpius. Juose mes rasime įvykių, iš kurių galėsime semti puikiausių pamokų mūsų veikimui ateityje.

Lietuvių tautos herojiški gynėjai-kovotojai, iš kurių daugelis žuvo kovose su priešais ir kurių vardai margina mūsų tautos istorijos lapus, paliko mums puikiausių pavyzdžių, kaip reikia kovoti, kovoje pasiaukoti ir kaip pažinti draugus ir priešus. Tuo tikslu čia teks prisiminti lietuvių tautos sukilimus prieš ponus, kurie mūsų tautą laikė vergais, baudžiauninkais, tautinėje beteisybėje ir neleido kultūriniai progresuoti.

Lietuvių Tautos Kilmė ir Kaip Kurie Pergyvenimai

Istorikų-mokslininkų aiškinimu, lietuvių tauta kilus iš arijų tautos, kurie apie du tūkstančiai metų prieš šį metskaitlį atsikėlė iš Azijos ir iš kurios kilę visos Europos tautos. Lietuviai atskilę iš arijų tautos buvo aisčiais pasivadinę. Arijai kalbėję sanskritų kalba, kuri šiandien jau niekur nevartojama ir kuriai, mokslininkų išvedžiojimu, yra gimininginiausia lietuvių kalba. Tas liūdija lietuvių tautos senumą ir jos tautinio nusistatymo tvirtumą.

Ačiū lietuvių tvirtam tautiniam nusistatymui, mūsų tauta išsilaiko tūkstančius metų prieš žiauriausius persekiojimus ir tiesiog tautos žudymus. Nepajėgė išnaikinti nė plėšikiški senovės kunigaikščių karai, kurie buvo vedami labai dažnai. Pavyzdžiui, tarp 1345 ir 1377 m. (laikotarpyje 32 metų) lietuviams teko vesti 100 karų su kryžiuočiais ir kalavininkais. Nepajėgė palaužti lietuvių tautos gyvenimą nė svetimšalių ar Lietuvos kunigaikščių prievarta užkariami trys krikštai (1251, 1387 ir žemaičių kr. 1413 m.). Vėlesniais amžiais lietuvių tautos braukimas iš istorijos buvo vedamas su kunigaikščių pardavimais susiorganizavusios Lietuvos valstybės į Lenkijos, Prūsijos ir Rusijos karalių, kunigaikščių ir carų rankas.

Kad parodyti, kaip mūsų tauta kovojo prieš savo tautinius ir ekonominius pavergėjus, tenka paimti kaip kuriuos istorijos laikotarpius atskirai.

Pirmasis Lietuvos Valstybės Įsikūrimas

Trylikto amžiaus pradžioje Lietuvos kunigaikščiai Mingaila, Montvila, Sirmantai, Erdvila ir Ringaudas pradėjo suvienijimą Lietuvos. Apie 1250 m. Did. Liet. Kunigaikš. Mindaugas galutinai įgauna galią ant kitų Lietuvos kunigaikščių ir užbaigia Lietuvos valstybės įkūrimą. Mindaugas susitaręs su kalavininkais 1251 m. prievarta krikštija lietuvius ir 1253 m. kalavininkai jam uždeda karaliaus karūną. Tapęs karalium, Mindaugas prádėjo išdavinėti Lietuvos sritis svetimšaliams kunigaikščiams. 1257 m. savo krikštytojams kalavininkams užrašė visą Žemaitiją. Kalavininkai ją išvilioję apgavimo būdu, kuo pats Mindaugas pasipiktino ir 1260 m. atsižadėjo krikščionybės. Lietuvos valstybė nusilpninama.

1323 m. Lietuva, valdant D. Liet. Kunigaikščiui Gediminui, vėl atsistato. Gedimino laikais Lietuva žymiai kultūriniai pakelta: išvystyta amatininkystė, prekyba, patobulinta apsigynimo priemonės, išrastas parakas ir pagerinta žemdirbystė.

Algirdo ir Kęstučio laikais, apie 1345-1377, Lietuva buvo nuolatiniai užpuldinėjama kryžiuočių ir kalavininkų, kurios gynimui lietuvių tauta parodė daug didvyriškumo.

Nelaimingieji Lietuvių Tautos Jogailos Laikai

Algirdui mirus, Lietuva tenka į jo sūnaus Jogailos rankas. Jis pradeda nelaiminguosius Lietuvai laikus. 1385 m. susitaręs su Lenkijos karalium derybose "amžinai sutiko prijungti Lietuvą ir Gudiją prie Lenkijos," o 1387 m. tą sutartį pasirašė. Ant tos sutarties padėjo savo parašą ir antspaudą šiandien tautininkų garbinamas "Vytautas Didysis."

To laiko valstybės darbe dalyvavusi Lietuvos bajorija nesutiko su tokia nelaiminga Lietuvos išdavyste. Per Vytautą 1398 m. bajorija gavusi nuo Jogailos laišką, kuriuo reikalaujama, kad lietuviai mokėtų duokles Lenkijai, ji susirinko ir pareiškė: **"Mes esame laisvi; mūsų tėvai niekuomet nemokėjo duoklių lenkams ir mes nemokėsime."** Šis bajorų pareiškimas buvo kaip ir instrukcija, kuri padrąsino Vytautą veikimui už atsiskyrimą Lietuvos nuo Lenkijos.

Lenkijos karalius, matydamas Lietuvos bajorų nusistatymą, pradėjo ieškoti pas juos simpatijų, kad sekmingiau galėtu pasivergti visą lietuvių tautą. Jis pirmiausia suteikė bajorams didesnes teises ir ekonomines privilegijas del pavergimo Lietuvos valstiečių-baudžiauninkų. Be to Lenkijos bajorai suteikę 47 ženklus (herbus) del Lietuvos bajorų, kaipo įrankį rišlmui Lietuvos prie Lenkijos. Matomai, dabartinis Lietuvos liaudies pavergėjas A. Smetona ima pamokas iš Jogailos laikų del pasivergimo užsienio lietuvių, besiuntinėdamas medalius ar ordenus kaip kuriems amerikonams tautininkams.

Lietuvos bajorai pakrypo prie Lenkijos. Ir nors vėliau Vytauto viešpatavimas laikinai įsigali, bet Lietuvos bajorai likosi daugiau prisirišę prie Lenkijos. Net po Jogailos ir Vytauto laikų Lietuvos bajorai likosi artimai susibičiuliavę su Lenkijos karaliais ir ponais bendromis jėgomis laikydami valstiečius-baudžiauninkus didžiausiame paverginie.

Lietuvos Valstiečių Padėtis ir Jų Kovos 15-tame ir 16-tame Amžiuje

Penkiolikto ir šešiolikto amžiaus laikais Lietuvos valstiečiai-baudžiauninkai nebuvo prileidžiami prie valstybės reikalų aptarimų. Todel nesant kam valstiečius atstovauja karalių kunigaikščių ir bajorų seimuose, jų reikalai ir visokios teisės atsidūrė kritiškoje padėtyje. Apie to laiko valstiečių padėtį rašytojas Guagnin aprašo sekančiai: **"Sodiečiai ten kenčia daug prispaudimų nuo galingesniųjų. Supykęs už ką nors ant savo valdinio, ponas sumuša, sukankina ir nuplėšia jį, o kartais atima visą jo mantą, kad sodietis su savo žmona ir vaikais nebeturi ko į burną įsidėti. Jeigu valdinys turi kokį reikalą prie pono, be dovanų nė neik, o jeigu ir prieisi prie pono, tai šis siunčia prie savo valdininko, ir visur pas ponus duok, nes ten kiekvienas žodis—auksas. Penkias dienas dirba ponui, o šeštą, pirmadienio dieną, tesuvartoja savo darbams; paprastai ir šventomis dienomis nesėdi be darbo, nes ten sodžiuose niekuomet nešventčia, dirba ką nori: aria, plauna, kulia, sėja, akėja ir kitokius darbus dirba. Šitai Lietuvoje ir Gudijoje neretai atsitinka. Taigi, jeigu kas paklausia sodiečio, kodel šventą dieną dirba, atsako: argi nereikia valgyti ir šventą dieną! Duoną valgo pusiau su pelais . . ."** Tai labai panaši to laiko padėtis į šių dienų padėtį Lietuvoje. O kas dar netaip, tai tautininkų valdžia eina prie to, kad įvesti.

Tokioje padėtyje gyvendami valstiečiai priešinosi ponams. Tas jų priešinimasis buvo neorganizuotas, primityvus, pavienis. Bet kad jis buvo, tai liūdija tas, jog to laiko bajorai pravedė tam tikrus įstatus prieš valstiečius-baudžiauninkus. Apie tai "Lietuvių Tautos Istorija" rašo: **"Už pasipriešinimą ponui buvo baudžiami aštriai. Lietuvos Statute pasakyta, kad tarnui, sužeidusiam savo poną, nukirsti ranką, o tarną, užmušusį poną, suplėšyti į 4 dalis."**

Apart pavienių išstojimų—pasipriešinimų prieš pavergėjus, istorija paduoda masinį sukilimą. Apie vieną tokį sukilimą istorija rašo: **1483 m. Merkinės valsčiaus, Trakų pavieto valstiečiai-baudžiauninkai sukilę prieš ponus, reikalaudami laisvės. Jų vadu buvęs kokis Leišis. Maištas nepavykęs. Bajoras Rimvydas su kariuomene sumušęs juos ir paėmęs jų vadą. Už tai bajoras gavęs iš didž. kunigaikščio Kazimiero Merkinės valsčiuj dvarą."** O kad su čia minimu valstiečių ir baudžiauninkų sukilimu to laiko kovos neapsistojo, tai liūdija tas, kad 1529 m. did. kunigaikštis Zigmantas turėjo išleisti žinomus "Dvarų Įstatymus," kur **"tarp ko kita reikalaujama, kad valdininkai neskriaustų ir neplėštų savo valdinių,"** sako "Liet. Tautos Istorija."

Čia apkalbėto laiko pirmtakūnai, Lietuvos valstiečiai, paliko garbingas tradicijas kovų už laisvę ir ekonominio būvio pagerinimą.

Lietuvių Tautos Progreso Stabdžius—Jėzuitų Įsigalėjimas

Apie vidurį šešiolikto amžiaus (1541 m.), Lietuvos valstiečiams esant didžiausiame pavergime ir visuomeninėje beteisystėje, Lietuvoje pradėjo platintis nauja religinė sekta, reformacija vadinama. Reformatai žadėjo daugiau teisių del žmonių visuomeniniame gyvenime ir pelengvinimų religinio kulto pildyme, taipgi pradėjo kultūrinį darbą: steigti mokyklas, leisti lietuviškas knygas ir vystyti bendrą pasaulinį mosklą. Tuoj jų įtaka prigijo taip, kad po 25 metų nuo jų pasirodymo Lietuvoje, beliko tik šeši katalikų kunigai.

Kovai prieš reformatus 1555 m. Žemaičių kunigų suvažiavime vysk. Brozostovskis siūlė, kad būtų įvesta inkvizicija Lietuvoje. Pasiūlymą kunigai atmetė: Kiek vėliau, 1569 m., Vilniaus vysk. Protosevičius atsikvietė Lietuvon Jėzuitų Broliją.

Jėzuitų vyriausias tikslas buvo kovoti prieš laisves politikoje ir įrodinėti karalių reikalingumą ir jų valdžių naudą.

Po keliolikos metų jėzuitai pradėjo įsigalėti ir viską, kas kultūrinio, kas teikia laisvę liaudžiai, naikinti. Apie bejsigalinčių jėzuitų viešpatavimą "Liet. Tautos Istorija" paduoda sekančių scenų: **"1682 m. jėzuitų mokiniai su miestiečių minia užpuolė reformatų susirinkimo namus. Išplėšė ir sunaikino visus bažnyčios indus ir prietaisus, taip pat dokumentus. Iš pamatų sugriovė bažnyčią ir visas susirinkimo trobas. Sudaužė varpus, akmeninius antkapius ir kitus daiktus. Atidarė grabus ir, ištraukę iš jų lavonus, vienus sukapojo, kitus sudegino. Kunigai suspėjo pasislėpti ir tik tuo būdu gyvi pasiliko."**

Atimtose iš reformatų mokyklose jėzuitai įvesdavo savotišką mokymo būdą. Štai kaip parašo jėzuitų mokymą istorija: **"Jėzuitai užduodavo savo mokiniams šitokius antai klausimus: Ar kalvis be ranku gali būti geras amatininkas? Ar šuo gali būti ožka? Ar tiesa gali būti melas? Į tokius klausimus mokiniai privalėdavo duoti atsakymus visokiais suktais išvedžiojimais, arba žodžiais paimtais iš švento rašto."** Jų mokyklose mokino tiktai bajorų vaikus.

(Bus daugiau)

Iš Administracijos

Drg. S. Paberalis, Empire, Ont., prisiuntė vieną naują Liaudies Balso skaitytoją, kuris, **drg. J. Pavilionis**, užsiprenumeruodamas laikraštį paaukavo vieną dolerį Liaudies Balsui.

Drg. F. Morris, Hamilton, Ont., atnaujindamas Liaudies Balso prenumeratą prisiuntė $1.50 aukų Ispanijos kovotojams.

Drg. V. Bunkus, Montreal, Que., vykdamas iš unijų suvažiavimo, kuris įvyko Niagara Falls, buvo trumpam laikui sustojęs Toronte ir apsilankęs pas drg. Ylus, Liaudies Balsui paliko vieną dolerį aukų.

Drg. J. Kriaučiunas, Toronto, atnaujindamas Liaudies Balso prenumeratą paaukavo 25 ct. laikraščio reikalams.

Drg. Al. Maigis, atvykęs iš Hillvrest, Alta., lankėsi Liaudies Balso raštinėj ir atsinaujindamas savo prenumeratą paaukojo vieną dolerį Ispanijos liaudies gynėjams. Su juo drauge atvyko ir drg. A. Puzera, senas Liaudies Balso skaitytojas ir rėmėjas.

Drg. C. Zala, Pinto, Sask., trumpam laikui apsistojęs Toronte irgi lankėsi Liaudies Balso raštinėj ir atnaujinęs savo prenumeratą Liaudies Balsui paaukojo $4.00.

Minėti draugai apžiūrėję Liaudies Balso įstaigą išreiškė pasitenkinimą, kad Liaudies Balsas gerai laikosi ir tvirtu žingsniu žengia pirmyn.

Drg. G. T., Sudbury, Ont. užsisakydamas bruošiūrų Liaudies Balso reikalams paaukavo 82 c.

Neregiai SSRS Mokyklose

MASKVA.—Sovietų Sąjungos aukštesnėse mokyklose ir universitetuose, šale paprastų studentų, studijuoja 600 neregių merginų ir vaikinų. Kiekvienas neregis studentas turi tam tikras renumeracijos lenteles, kurios pagelbsti mokytis.

Keturi neregiai, studijavę filosofiją, matematiką, ekonomiją ir teises, tuojau stos kvotimams. Viena 20 metų amžiaus mergina, kuri būdama dviejų metų prarado regėjimą, Pedagoginiam Darbininkų Fakultete studijuoja pasaulinę literatūrą ir marksistinius klasikus. Kita 24 metų amžiaus čuvašų tautos mergina su pasižymėjimais užbaigė literatūros studijavimą Gorkio Pedagoginiam Institute.

57 specialiose pradžios mokslo mokyklose mokinasi keturi tūkstančiai neregių berniukų ir mergaičių. Visi jie valstybės aprūpinti specialėmis knygomis, kurios panašios į garsiąją Braille sistemą.

Nuo revoliucijos daugelis neregių tapo rašytojais, poetais, kompozitoriais ir muzikais. Šimtai neregių gavo specialų mokslą aukštesnėse mokyklose ir universitetuose ir dabar užima mokytojų vietas pedagogijos intstitutuose, muzikos mokyklose, darbininkų fakultetuose ir techniškose kolegijose.

Šale to, Sovietų valdžia kasmet išleidžia po 20 milijonų rublių neregių valdomos industrijos organizavimui. To pasekmėje yra keletas fabrikų, kuriuose ištisai dirba neregiai. Iš tokių fabrikų vienas yra Maskvoje, kuriame išdirbama mechaniškieji elektrai daiktai. Antras didelis fabrikas yra Vorošilovske, kur neregiai gamina dviračius ir pumpas ir daug dirbtuvėlių įvairiose vietose.

Neregių švietimui išleidžiama keletas specialių žurnalų, į kuriuos daugiausiai rašo patys neregiai. Neregiai dėkingi Sovietų valdžiai, kad ir jie turi progų būti pilnais socialinės draugijos nariais.

RENKAMA VIETA TILTO STATYBAI

Jurbarkas.—Atvykusi iš Kauno speciali komisija paskutinėmis dienomis renka vietą numatomam statyti ties Jurbarku per Nemuną geležiniam tiltui. Tiltui statyti surasta gera ir praktiška vieta, aukščiau Jurbarko miesto ribų apie 100—150 metrų. Nustatytoje vietoje statant tiltą, tereikės jo žymiai trumpesnio, negu kitur.

Darbininko Akim Žiūrint

Prezidentas Rooseveltas, valstybės sekretorius Cordell Hull ir kiti Suvienytų Valstijų valdžios vyrai nekartą šaukė, kad agresoriai turi būti sudrausti. Bet dabar, kada reikia juos sudrausti, nei žodžio.

Kada pavojus kiek toliau, tuomet daugelis šaukia: "Mes demokratai, mes taikos mylėtojai," bet kuomet reikia veikti, tuomet —tyli.

O ta tyla gali kainuoti milijonus gyvybių.

* * * * *

Jei ir toliau demokratinės šalys taip į vieną kitą žiūrės, nesistengs viena kitai padėti, joms išsilaikyti prieš gerai susitarusius agresorius bus labai sunku.

Agresoriai veikia išvieno, o demokratijos viena kitą išduoda, nekalbant jau apie tai, kad viena kitai nepadeda.

* * * * *

Tik viena šalis visam pasaulyje, kuri ne tik kalba, bet ir veikia. Tai Sovietų Sąjunga.

Sovietų Sąjunga kovojo prieš Etiopijos, Ispanijos apiplėšimo planus, taipgi dabar ji smerkia ir Čekoslovakijos išdavimą.

Visa jos nelaimė, kad jai ant kelio stovi Rumunija ir Lenkija. Jei Rumunija nepraleis, bus labai sunku Čekoslovakiją pasiekti.

* * * * *

Tačiau, nežiūrint to, randasi žmonių, kurie visą bėda nari suversti ant Sovietų Sąjungos. Girdi, kodel ji neskelbia mobilizacijos, kodel ji neprižada Čekoslovakijai pagelbos.

Daug daugiau gero tie žmonės padarytų, jei jie verstų Anglijos, Francijos, Suvienytų Valstijų valdžias pasekti Sovietų Sąjungą.

Jei visos demokratinės šalys tą patį darytų, ką daro Sovietai, taika būtų garantuota.

* * * * *

Kaip pereitam Sūnų ir Dukterų Draugijos Toronto kuopos susirinkime paaiškėjo, tai nekuriems delegatams Kanados Lietuvių Kongresas atrodė "vienšališku."

Kitokiu jis ir negalėjo būti, nes visi, išskyrus gal porą torontiečių, stovėjo vieningai už tai, ką kongresas užsibrėžė veikti.

Jeigu būtų atsiradę tokių, kurie būtų išėję prieš Lietuvos nepriklausomybę, prieš atsteigimą Lietuvoj demokratijos, tuomet būtų buvęs dvišališkas, nes būtų buvę dvi pusės.

* * * * *

Nekuriems delegatams buvo didžiausia misterija, kuomet į vieną komisiją buvo pasiūlytas Barčius, kuris nedalyvavo. Girdi, viskas buvo iškalno prirengta.

Tiems delegatams reikėjo sekti spaudą ir matyti, kad komitetas reikalavo iškalno pranešti, kas dalyvaus, kad būtų žinoma, kiek nakvynių reikės ir t.t. Tas ir buvo padaryta. Iš tų sąrašų jie ir rinkosi.

* * * * *

Keista, kad seni "veikėjai" pasirodė jauniausiais supratime net ir tokiame klausime, kaip prezidiumo rinkimas.

Kiek aš mačiau kongresų, visur iniciatyviniai komitetai parenka į prezidiumus tokius žmones, kurie atrodo tinkamiausi, ir rekomenduoja.

Rekomendacija reikalinga todel, kad delegatai vienas kito nepažįsta. Nežinodami, kas kam tinka, galėtų išrinkti tokius, kurie kongresui būtų sunkenybė, nes jei pasitaikytų žmogus be patyrimo, jis negalėtų savo pareigų atlikti. Dažnai pirmininkų visai nerenka, o tiesiog pakviečia užimti pareigas ir viskas.

* * * * *

Vienas iš torontiečių delegatų, nors ir ne vietoj, kėlė kongrese klausimą, kaip galima būtų atsiekti vienybės. Girdi, jei komitetai būtų sudaryti proporcingai, tai visi būtų patenkinti.

Tas delegatas turėtų atminti, kad Toronto Lietuvių Komitetę Lietuvoj Demokratijai Atsteigti buvo net virš proporcijos: penki komunistinės minties ir penki socialistinės minties, taipgi pirmininko, sekretoriaus ir net iždininko vietas turėjo socialistinės minties atstovai. Delto gi vienybės nebuvo.

Man rodos vienybė būtų tuomet, jei visi atstovai pirmon vieton statytų reikalą, o ne savo užsispyrimą.

J. Yla

Lietuvoje

KAREIVIAI UŽBAIGĖ VASAROS STOVYKLAVIMĄ

Kaunas.—Ir Lietuvos kariuomenė vasarą išvažiuoja iš dulkėtų miestų į žaliuojančią gamtą, kaip humoristai sako, į savo "kurortą"—Gaižiūnų poligoną. Tačiau, kai kiti Lietuvos vasarotojai, pajūry ar paupėse kepinasi saulėj, ilsis, nieko neveikdami slankinėja pamiškiais, kariai savo vasarvietėj lieja devintą prakaitą. Vasarą Gaižiūnų poligone būna gyvas judėjimas ir didelis darbas. Pulkas pakeičia pulką, divizija — diviziją. Visi turi pagyventi poligone ir čia praktiškai vykdyti tai, ko per žiemą kareivinėse mokėsi. Visą gražią vasarėlę čia nuolat "gaudžia trimitai, skamba kardai ir pokši šūviai . . ."

Kariai keliose poligono vietose įsirengia ištisus palapinių miestus. Tokius savo miestus nepaprastai išgražina, išpuošia. Juose pilna visokių "kliombų", lozungų, statulų ir kita. Ir visa tai padaryta iš "savos poligono medžiagos"—samanų, konkorėžių, akmenukų, molio ir plytų. Taip pat tarp palapinių išvestos gatvės, išvedžioti takeliai.

Šiuo metu poligonas jau beveik nutilo. Daugumas pulkų jau atliko savo pratimus.

PLYTGALIU UŽMUŠĖ SAVO KAIMYNĄ

Šakiai.—Rugpiūčio 25 dieną Plokščių valsčiuj, Dubiniškių kaime pas Praną Butkų buvo susirinkę kaimynai ir gėrė naminę degtinę. Begerdami suiginčijo. Apie 19 val. pradėjo skirstytis į namus. Pranas Butkus pasikvietęs dar kitą kaimyną ėjo apžiūrėti trobėsių, tačiau su savim pasiėmė dvi plytas. Ties kampu klojimo rado su jais gėrusį Joną Šuopį iš Pauzninkų kaimo. Butkus plytos smūgiu į galvą Šuopį užmušė vietoje.

MONTEKRISTO AUKA

Alytus.—Rugpiūčio 25 dieną Daugų valsčiaus, Juozapavo kaimo, 13 metų amžiaus Aldona Degesytė, bešaudydama montekristu į taikinius, pataikė 8 metų amžiaus Danieliui Prakapui į galvą; nuo pataikusio šūvio vaikas tuojau mirė.

DĖL NEVYKUSIOS MEILĖS SUSITARĘ NUSIŽUDĖ

Raseiniai.—Rugpiūčio 27 dieną, Raudonės valsčiuj, Šandaravos miške Kazys Urna, 35 metų amžiaus, del nepasisekusios meilės dviem revolverio šūviais nušovė Urbonaitienę Marijoną, 29 metų amžiaus, ir vienu šūviu pats nusišovė. Savižudžiai namuose paliko raštelius, kad žudosi patys susitarę del meilės.

ŠIEMET LIETUVĄ APLANKĖ PER 800 UŽSIENIO LIETUVIŲ

Kaunas. — DULR turimomis žiniomis šią vasarą iš Šiaurinės ir Pietinės Amerikos ir kitų kraštų ekskursijomis ir pavieniai į Lietuvą buvo atvykę per 800 lietuvių. Vidutiniai kiekvienas jų Lietuvoje išgyveno po du mėnesiu. Dalis svečių jau išvyko iš Lietuvos, o kiti išvyksią tik apie gruodžio mėnesį.

KAIP LAISVAMANIAI PADAROMI TIKINČIAIS KATALIKAIS

Baisogala.—Baisogaloj gyvenąs amatininkas Urbonas Antanas su savo sužiedotine nuvyko į kleboniją užsakų. Klebonas Bitė ilgai egzaminavo jaunuosius iš tikybos. Egzaminai išlaikyti. Kadangi Urbonas prenumeruoja pažangiuosius laikraščius, be to, Laisvamanių etinės kultūros draugijos Baisogalos skyriaus narys, tai klebonas pareikalavo nutraukti ryšius su "bedieviškais" laikraščiais ir išstoti iš laisvamanių draugijos tarpo; išstojimui įrodyti turėjo pristatyti jam raštą, be tų sąlygų nesutiko duoti šliūbą, nors visi jungtuvėms reikalingi dokumentai buvo tvarkoj ir del honoraro susitarta. Patiekus reikalaujamą raštą, klebonas rado jį netinkamu: nebuvo pridėtas antspaudas. Mat Baisogalos laisvamanių skyrius tik nesenai įsikūrė, antspaudo dar nesuskubo įsigyti. Teko mesti visus darbus ir važiuoti į Kauną "rašto su antspauda." Mieste ilgai vaikščiota, klausinėta, kol buvo surasta LEKD centro valdybos patalpa. Nelaimei centro valdybos sekretorius buvo išvažiavęs į provinciją su paskaita; jo sugrįžimo teko laukti ištisą parą. Gavusi "dokumentą," panelė išėjusi susirūpino, ar tik neatsiras naujų kliūčių. O važiuoti į Klaipėdos kraštą civiliniai susituokti, reikia turėti to krašto gyventojų požymis (o tam reikalinga ten pragyventi 6 mėn.), reikia lėšų, laiko; gyventi "susidėjus" nenori. Šis faktas komentarų nereikalingas.

IR KAUNE DAR PARDAVINĖJAMI "LIUBČIKAI"

Kaunas.— Ąžuolyne, miesto sode ir kitose vietose, kur buriasi daugiau žmonių, čigonės vaikščioja burdamos kortas ir spėdamos žmonių laimę. Iš publikos atsiranda nemaža lengvapėdžių, kurie, įsigeidę sužinoti savo ateitį, tiki čigonių tuščiomis kalbomis ir už tai pinigus moka. Čigonės ir čigoniukai be kortų "varažijimo" dar pašoka ir už tai teprašo pridėti 10 centų.

Žaliajame kalne čigonė Ona Michalauskienė savo veikimą gerokai praplėtė—ji ne tik ateitį spėjo, bet dar jaunoms merginoms piršo patinkamus vaikinus. Kad norimą vyrą būtų galima privilioti, čigonė pardavinėjo sudžiovintus karklų ar beržo lapelius, tvirtindama, kad tai esą "liubčikai", kuriais galima esą privilioti kurį tik panorėsi vyrą.

Nesusipratusios merginos norom tuos "liubčikus" pirko mokėdamos už vieną "porciją" po kelis ar net kelioliką litų. "Liubčikus" uždavinėjo tariamoms aukoms, bet vaisių vis nebuvo, niekas joms nesipiršo.

Čigonė siūlydavus " porcijas" pakartoti, nes pirmoji "porcija" gal buvus nudūkus.

Viena kita lengvapėdė kartojus, pakartotinai čigonei sumokėjo už "liubčikus", bet vis nieko nepadėjo.

Nusivylusios merginos čigone ir vedybomis pasijuto apgautos ir nusiskundė policijai. Kriminalinė policija čigonę Michalauskienę suėmė ir uždarė į kalėjimą.

URUGVAJAUS LIETUVIAMS PASIŲSTAS DAR VIENAS "MOKYTOJAS"

Kaunas. — Šiomis dienomis į Urugvajaus lietuvių koloniją, Montevideo miestan išvyko mokytojas B. Savickas, kuris yra baigęs Tauragės mokytojų seminariją. Savickas bus jau trečias mokytojas Montevideo lietuvių Basanavičiaus vardo pradžios mokykloje. Toje mokykloje mokąsi per 100 Urugvajaus lietuvių vaikų.

DIDELIS GAISRAS MARIJAMPOLĖJE

Marijampolė. — Rugpiūčio 30 d. naktį po didelės perkūnijos Marijampolės apskrities savivaldybės medžių džiovykloj kilo gaisras, kuris užtruko daugiau kaip 5 valandas.

Gaisras kilo taip netikėtai, kad net džiovyklos vedėjo Gavėno žmona vos suspėjo išbėgti laukan. Tačiau antrasis tuo metu džiovyklos patalpose miegojęs žmogus, darbininkas Dambravičius, žuvo ugnies jūroje. Nelaimingasis buvo jaunas vyras, tik 25 metų amžiaus.

Per tas kelias valandas sudegė turto už 30,000—40,000 litų. Patys džiovyklos pastatai buvę gana seni ir neverti nei penktalio padarytų nuostolių. Didžiausi nuostoliai padaryti del to, kad sudegė labai brangi statybinė medžiaga, kuri buvo skirta ligoninės ir mokyklų statybai ir įrengimams.

Visas turtas buvo apskrities savivaldybės. Gaisro priežastis dar nežinoma. Manoma, kad kilo ne nuo žaibo, bet iš mašinų skyriaus, kur galėjo būti užsilikusi kokia nors rusenanti žarija.

SŪNUS UŽMUŠĖ MOTINĄ IR SESERĮ

Kaunas.—Aukštatrakių vienkiemyje, Pušalato valsčiuje gyveno Ona Pukevičienė su sūnumi Jonu 32 metų amžiaus ir dukterim Katre, 18 metų amžiaus. Tėvas, Pukevičius, savo turtą 6 ha žemės su trobesiais mirdamas paliko savo žmonai Onai. Kadangi motina sena—78 metų, galėjo diena po dienos numirti, tai ji norėjo savo turtą užrašyti vaikams, bet nežinojo kaip paskirstyti: kai būdavo sūnus geresnis, tai sūnui daugiau, kai duktė—dukteriai. Del to kildavo nemaža aštrių barnių, o rugpiūčio 31 dienos vakare, del tos pačios priežasties, sūnus Jonas įsiutęs stvėrė kirvį ir kirto motinai į galvą. Motina su sutriuškinta galva krito vietoje negyva. Duktė pradėjo klykti, tuomet brolis tuo pačiu kirviu kirto į galvą seseriai ir tą taip pat vietoje užmušė. Padaręs šią žiaurią žmogžudystę ir įsitikinęs, kad abi moterys negyvos, pats nutarė taip pat nusižudyti.

Pasiėmęs virvę nuėjo prie prūdo, prisirišo akmenį ant kaklo ir šoko į vandenį. Bet akmuo iš virvės išsprūdo ir jis nenuskendo. Tuomet buvo manęs pasikarti ir jau buvo nuėjęs prie medžio, bet, atsiminęs, kad tai negarbinga mirtis, nes ir Judošius pasikoręs, nutarė likti gyvas. Nešinąs tą pačią virvę atėjo Panevėžin, ir nakties metu įėjęs policijon pats pasidavė, sakydamas:—Aš nužudžiau savo motiną ir 18 metų seserį ir prašau mane suimti. Iš karto policija nepatikėjo ir jį palaikė nepilnapročiu, nes beveik nė vienas piktadarys po tokios žiaurios žmogžudystės pats nepasiduoda.

UŽDEGĖ NAMĄ IR PATI SUSIDEGINO

Troškūnai.—Rugpiūčio 28 dieną Troškūnų valsčiuje, Mediniškių kaime, Barono Antano gyvename name kilo gaisras. Gaisro užgesinti nepavyko ir namas su visu inventorium sudegė. Pradėjus namui degti, buvo pasigesta Baronienės Emilijos, 31 metų amžiaus, bet namas buvo jau apimtas ugnies ir vidun nebuvo galima įeiti. Tik sudegus namui, Baronienė buvo rasta beveik visiškai sudegus.

Spėjama, kad Baronienė, norėdama nusižudyti, uždegė namą ir pati susidegino. Ji buvo labai nervinga ir kartą jau buvo padegus namą, bet pavykę užgesinti, o šį kartą savo norą įvykdė.

SUDEGĖ LENTPIŪVĖ

Alytus.—Rugpiūčio 29 dieną 23 valandą sirena pažadino miesto gyventojus. Dangus buvo paraudęs nuo gaisro. Žmonės veržėsi ton pusėn. Paaiškėjo, kad dega Manasausko ir Zmudckio lentpiūvė ir malūnas. Gaisrininkai, nesurasdami arti vandens, jį siurbė iš Juozapavičiaus gatvės ir stengėsi užgesinti pradėjusias degti medžių krūvas. Gaisras miestui negresė, nes lentpiūvė radosi nuošaliai nuo Jezno gatvės. Lentpiūvė buvo apdrausta ir spėjama gaisras kilo iš vidaus. Sudegė lentpiūvė ir nemaža miško medžiagos.

ANGLIJOS TANKAI

Anglijos tankai valo kelią pirmo batalijono granadieriams, norintiems užimti "priešo" teritoriją, laike armijos manevrų prie Micheldever, Anglijoj.

Vėžiai ir Rinkimai

(Laiškas iš Stokholmo)

Švedų, pasirodo, gan išmintingų, tuo pačiu ir gan keistų žmonių esama. Dabar Stokholmas ir kiti miestai išpuošti vėžiais. Kur tik eini: į krautuvę, kavinę, restoraną, ar knygyną—visur sutinki didžiulį raudoną su ilgiausiais ūsais vėžį. Jis padarytas iš popierio, nulietas iš vaško, išsiūtas audekle, sukurtas gražiame žoto montaže. Bet viduj galima dar daugiau patirti. Tokių audeklinių, vaškinių ir popierinių vėžių galima pirkti. Šalia jų pardavinėjamos popierinės servetėlės, staltiesės, kepuraitės, papuoštos vėžio paveikslu. Vėžys—populiariausias dabar sutvėrimas. Jo garbei net specialios žvakės išlietos, pūslės ir deglai pagaminti. Ir visus tokius menkniekius su vėžio portretu švedai perka su nematytu įkarščiu. Man tai buvo nesuprantama ir aš šypsojausi žiūrėdamas, kaip švedės tempia namo krepšius su tais vėžiškais papuošalais.

Bet praėjusį šeštadienį paskambino (čia nėra namo, kuris neturėtų telefono) man mano vienas pažįstamas ir sako, jog aš esu kviečiamas į kraf-supe,

į vėžio balių.

Kur čia žmogus iškęsi nenuėjęs. Stalas buvo papuoštas visais tais vėžiškais puošmenimis. Staltiesės vidury gulėjo nepaprastai didelis, bent metro didumo vėžys, o jos pakraščiai buvo išmarginti mažučiais vėžiukais. Nebuvo aplinkui daikto, ant kurio nebūtų vėžio. Aš žinojau, kad mano pažįstamas turi sūnų Olle ir dukterį Katriną; eidamas jiem nunešiau dovanų: kiekvienam po saldainių dėžutę. Dovana labai prasta ir bevertė, bet vaikams didžiausias džiaugsmas, nes ant dėžutės viršelio buvo išpieštas vėžys. Švedų vaikai, nežiūrint kokių tėvų bebūtų, visus suaugusius vadina dėdėmis, ponu jie nieko nevadina, dėkodami jie paduoda ranką. Žodį "ponia" švedai vartoja tik oficialiuose kreipimuose. Čia ministeriai ir šiaip jau piliečiai gyvena ir į iškilmes vyksta ne su poniomis, o su žmonomis.

Kai karalius kreipiasi į gyventojus,

sako: "Švedai vyrai ir moterys . . ."

Kai valgėm vėžieną ir srėbėm vėžių sriubą, aplinkui degė po margais popieriniais gaubtuvais vėžiškos žvakutės ir deglai, elektros šviesa buvo užgesinta. Ant galvos kiekvienas turėjom po popierinę vėžišką kepuraitę. Toks jau vėžio baliaus etiketas. Svečių buvom tik trys, visi kiti—pažįstamojo šeimos nariai. Šitokią vėžienos vakarienę suruošia kiekviena šeima. Vėžio paslaptis aiškėja, ji ne romantine, o grynai politinė ir ekonominė. Rugpiūčio mėnuo yra vėžio gaudymo sezonas. Pagauto vėžio laikyti ilgai negalima, eksportuot viena nėra kur, o antra juk patys švedai savo vandenyse pagautus vėžius suvalgys, tik reikia racionaliai jų pardavimą ir valgymą tvarkyti. Štai kodel dabar Švedija gyvena po vėžio vėliava.

Man prisimena, toks atsitikimas. Kauno "Versaly" viena lietuvaitė, rodydama savo išaukletą skonį, žiemą užsisakė šviežių grybų porciją, už kurią jos bendras sumokėjo net 25 lit. Tai kvailybių kvailybė, kuri Švedijoj negali atsitikti. Švedas į tai atsakytų: "Dabar juk kiaulienos, o ne grybų sezonas," Čia

Netoli Viršūnės

Iš aluminijaus pabudavota būdelė, kuri turėjo būti pastatyta ant pat Blanko kalno viršūnės ir pašventinta Francijos valdžios atstovų. Kuomet vėtros pasiekti pačią viršūnę neleido, ceremonijos buvo atliktos 1,500 pėdų nedalipus iki pat viršūnės arba užlipus 14,000 pėdų nuo jūros lygio.

maitas įvairinamas pagal sezoną.

Panašiu būdu anksčiau buvo reklamuojamos uogos, dabar vėžiai, netrukus prasidės medžioti paukščiai ir rudeniop — grybai. Tas ypač padeda švedų sveikatai ir jų ekonominiam gyvenimui. Geras valgomas daiktas nenueina perniek, jis be galo sezono metu pigus ir visiems prieinamas. Švedai ruošia vėžienos vakarienes ir džiaugiasi turėję pramogą ir skaniai pavalgę.

Rugpiūčio mėnesį ne tik vėžių, bet ir rinkimų sezonas. Rudenį—rugsėjo mėnesį švedai perrenka savo savivaldybes ir landtagus, o landtagų nariai rinks senatorius—atstovus į pirmuosius parlamento rūmus. Taigi šitie rinkimai tiek pat svarbūs, kaip ir rinkimai į visagalį riksdagą — antruosius parlamento rūmus. Rinkimai — koks baisus žodis atrodo žmogui, kuris apie kultūringos šalies demokratiškus rinkimus neturi nė mažiausio supratimo. Jam regis, jei jau rinkimai, tai būtinai agitatoriai turi užsilipę ant bačkos rėkti, kiek tik išgali, bobos į kleboniją turi mėtyti sugedusiais kiaušiniais, o kažkas iš minios be pertraukos turi šaukti: meluoji, žulikas esi . . . Ir tai dar ne viskas, visi pašaliai turi būt nuklijuoti agitaciniais plakatais, o kiekvienam praeiviui gatvėje per prievartą į rankas turi būt brukamas atsišaukimas. Ir dar daugiau, naktimis turi būt draskomi plakatai, tepliojamos degutu iškabos ir daužomi nepageidaujamų kandidatų langai. Pozicija griebiasi cenzūros ir įstatymų paragrafo, kur kalbama apie vienos visuomenės dalies kiršinimą prieš kitą . . . Kur čia beatvaizduosi visą tą pragarą, koks esti rinkimų metu. Rinkiminė suirutė buvo argumentas autoritetinės tvarkos mėgėjams prieš parlamentarizmą. Jie po ilgų galvojimų išrado naują rinkimų būdą. Štai pavyzdžiui kad ir tokį: šitie štai geri ir išmintingi žmonės turi būt išrinkti. Apie tai painformuoti gyventojams pasiunčiami mokytojai ir kiti valstybės tarnautojai. Paskum kiekvieno piliečio pareiga rinkti. Kas tą pareigą atlieka, to pase pažymima, jog balsavo. Išrinktieji tada dirba ramiai ir tvarkingai be jokių opozicinių trukdymų.

Švedijoj rinti tiek pat įprasta, kiek ir vėžius valgyti,

bet rinkimai daug mažiau pastebimi negu vėžiai. Dabar pats didysis rinkiminės agitacijos įkarštis, bet joks užsienietis, joks turistas negalės jo pastebėti. Gatvėse atsišaukimai nedalinami, plakatai neklijuojami, per ruportus nešaukiami, nekalbant jau apie agitatorius ant bačkos ir apie sugedusius kiaušinius.

Per šį rinkimų sezoną švedai pasiryžo įrodyti,

kaip turi atrodyti demokratiški ir kultūringi rinkimai.

Pradėdamos rinkiminės kovos sezoną visos švedų partijos, pradedant komunistais ir baigiant konservatoriais, susitarė kokių agitacijos priemonių nevartoti. Kad netrukdyt praeivių ir nešiukšlint gatvių jos pasižadėjo nedalinti gatvėse proklomacijų. Kad nebūtų ardoma tyla gatvėse, nebus agituojama per garsiakalbius, nebus ruošiamos agitacinės eisenos, nebus kaišiojami atsišaukimai į namus. Taigi, visos partijos, išskyrus nacionalsocialistus, laisvai, turėdamos galvoj kultūringąsias kovos priemones, susitarė net tokiam nesuderinamam dalyke, kaip partinė konkurencija. Tad, ką jau kalbėti apie

Krašto gynimo klausimą, del kurio skirtingų nuomonių tarp partijų nėra.

Iš šito susitarimo išsiskyrė tik autoritetinės santvarkos gynėjai — švedų nacionalsociali s t a i. Jiems susitarimo punktai negalioja. Jie beveik kasdien dalina gatvėse savo atsišaukimus ir siūlo pirkti jų laikraščius. Jie važinėja sunkvežimiais ir rėkia per garsiakalbius šalin parlamentarizmas, tegyvuoja Musolinis, Hitleris ir Lindholmas, mūsų vadas! Šalin Tautų Sąjunga! Jie ėmėsi patys įrodyti, jog demokratinė santvarka yra netvarkinga, nes ji leidžia laisvai veikti demokratijos priešams net tada, kai patys demokratai savo šalies kultūros vardan nuo tokių veikimo priemonių atsisako. Naziams nėra ko skaitytis su priemonėmis, nėra reikalo tartis del tautos gerovės su kitų pažiūrų žmonėmis. Jie žino tik vieną: jiems valdžia. Kitautaučiui atrodo, jog nacionalsocialistai šitoj rinkimų kampanijoj naudojasi ypatinga proga—gatvėse jie neturi konkurentų. Jie kelia lermą kaip tik bejmanydami, kad tik daugiau triukšmo būtų. Bet švedai mano, jog jie ir šį kartą uždirbs tiek, kiek "Zablackas su muilu." Gatvinė agitacija persikelia į profesines sąjungas į kooperatyvus, valstiečių sąjungas, žodžiu sakant—į organizacijas, kuriose viena su kita konkuruoja partijos, bet ji visai kitaip atrodo. Kaip ji atrodo pasikalbėsime kitą kartą, kai rinkimai baigsis ir visas rinkimų menas bus paaiškėjęs.

O. Breivė

(Lietuvos Žinios)

PIPIRNIČIA

INTELIGENTO VEIKLA KAIME

Atostogų proga inteligentai atvažiavę į kaimą pridaro visokių nesąmonių. Vienas kaunietis, vasarodamas kaime, panoro nuvažiuoti į svečius, bet visi ūkininkai buvo išėję dirbt ir nebuvo kam pakinkyt arklį. Kad ir neturėdamas apie tai nei mažiausio supratimo, nutarė pats pasikinkyti. Atsivedė iš ganyklos arklį, bet kadangi nemokėjo uždėt jokio pakinkto, tai pririšo jį prie vežimo už uodegos. Mano sau, uodega pakankamai stipri, vežimą galės patraukti. Uždėjo dar vadeles, bet nežinojo prie ko jas reikia pririšt, pririšo už ausų ir važiuoja. Reikia pasukti į dešinę pusę, trukt už vadelės—nutraukė arkliui dešinę ausį, trukt už kitos—nutraukė kairę ausį. Arklys įsiuto ir pradėjo bėgt. Kadangi buvo pririštas prie vežimo už uodegos, nutraukė ir uodegą. Taip be ausų ir be uodegos arklys kažkur nubėgo ir tik po sąvaitės jį ūkininkas atrado raiste papiautą bimbalų, nes neturėdamas uodegos negalėjo nuo jų atsiginti.

Kitas atostogų metu kaime, miegodamas daržinėj ant šieno ir vidurnaktį ten rūkydamas cigaretą užkūrė visas ūkininko trobas. Po to ūkininkas išėjo ubagaut, o tas valdininkas nei savo pavardės nepasakęs, išvažiavo.

Tokių faktų akyvaizdoj kaimiečiui inteligentas—pabaisa ir daugiau nieko. Tik vienas Čipkus atostogaudamas kaime paliko apie save kuogeriausią nuomonę. Šią vasarą jis atvažiavo į kaimą su tam tikra misija: suartinti kaimą su miestu ir duot jam daugiau šviesos. Atvažiavęs tą pačią dieną paskelbė, kad pieno nugriebimo punkte laikys paskaitą apie mūrinę Lietuvą. Kaimiečiams tas labai patiko, nes kiti čia atvažiavę nei kalbėt su jais nenori, o jis net paskaitą jiems pasišovė laikyt. Todel suėjo visi.

—Gerbiamieji!—pradėjo Čipkus,—mane, taip sakant, kaimas žavi delto, kad čia visuomet yra pakankamai rūkytų lašinių, dešrų ir gražių mergaičių,—padaręs tokią įžangą, išgėrė stiklą pieno ir tęsė toliau:

—Kalbėsiu apie mūrinę Lietuvą. Dabartinės kaimo lūšnos gadina akis ir daro mums gėdą, nes mes visi iš tų lūšnų paeinam. Reikia visi pastatai pakeist mūriniais. Pas kiekvieną ūkininką turi būt mūrinis namas, mūrinis tvartas, mūrinis klozetas ir t.t. Už mūrinę Lietuvą kalba daug argumentų. Štai:

1) Svarbu taupyt miškas. Vienas girininkas apskaičiavo, kad jeigu miško kirtimas eis tokiu tempu ir toliau, tai už 30 m. Lietuvoj neliks nei vieno medžio šipuliuko net dantim pasikrapštyti. Apie medinę statybą jokios kalbos nebus.

2) Realizuojant mūrinę Lietuvą, pas mus padidės milijonierių skaičius, nes plytinių savininkai iš to suims daug pinigų. Nuvažiavę į užsienį jie tuos pinigus pragers geriausiuose restoranuose ir tuo išgarsins Lietuvos vardą.

3) Statant kaime mūrinius pastatus, liks daug plytgalių, su kuriais bus galima muštis, nes muštis su štankietais nepatogu. Viena, kad išlaužus štankietą tvoroj lieka spraga, per kurią gali įlyst į daržą kiaulę ir išknist bulves, o antra štankiete dažnai pasitaiko vynis su kuria mušantis padaroma per didelė žaizda ir gydytojui ją sunku aprišt.

Išdėstęs visus šiuos puktus, savo paskaitą baigė. Sekančią dieną jis laikė kitą paskaitą ir tuo įsigijo ūkininkų tarpe didelį pasitikėjimą.

Kartą tam kaime esančios vienos organizacijos skyrius suruošė gegužinę ir gavo 80 lt. pelno. Skyriaus valdyba tuojau sušaukė savo posėdį, kad išspręst klausimą kokiam tikslui tuos pinigus sunaudot. Į posėdį pasikvietė ir Čipkų, kaipo prityrusį visuomenininką. Pirmini n k a s atidaręs posėdį išdėstė reikalą ir klausia patarimo.

—Aš siūlau taip padaryti,—pareiškė Čipkus,—pirmiausiai iš tos sumos kiekvienas pasiimam sau po 10 lt. už šitą posėdį. Viso esam šeši, bus 60 litų. Ką manote, kad jūs dovanai veikiate visuomenės labui? O likusius 20 lt . . . — Čia jis nebaigęs sakyt parodė pirštu į gurklį visiems žinomą gestą.

—Pragert?

—Taip!

—O kaip užprotokoluosim?—paklausė nustebęs sekretorius.

—Užprotokoluok, kad minėta suma sunaudota propogandos reikalams,—reikšmingai mirktelėjo Čipkus.

Toks pasiūlymas jiems be galo patiko ir po to kelias dienas visi valdybos nariai, kartu su Čipkum, už organizacijos pinigus, patvoriais valiojosi.

Tuo Čipkaus veikla dar nepasibaigė. Daugiausiai jis nusipelnė kaimo sanitarinės būklės pagerinime. Atvažiavęs iš pirmos dienos pastebėjo, kad esant šiltam orui, kaime kiekvienoj gryčioj yra tiek daug blusų, kad nuo grindų jas galima tiesiog semt su rieškučiom. Aišku, nakčia gulint lovoj jos neduoda ramybės. Iš karto jis taip darė: guldamas į lovą pasiima su savim replės, ką riešutus maigo. Kai tik pajunta, kad kurioj nors vietoj kanda blusa—capt su replėm ir nėra blusos. Bet pasirodė, kad tai yra labai nepraktiška, nes kartą gaudydamas blusas per neatsargumą įgnybo su replėm sau į šlaunį, nuo ko visa šlaunis sutino ir reikėjo šaltas kompresas dėt. Tada nuo šio metodo atsisakė, bet norėdamas surast sekmingesnę priemonę su joms kovot, pirmiau nutarė jas gerai pažint. Darydamas su jom visokius eksperimentus ir stebėdamas jų gyvenimą, įsitikino, kad blusa kąsdama žmogų pirmoj eilėj nei kiek nekreipia dėmesio į jo politinį įsitikinimą: ji lygiai kanda jaunalietuvį, lygiai pavasarininką. Religiniu požiūriu irgi jokio skirtumo nedaro: kanda davatką ir taip pat vienodai kanda laisvamanį. Norėdamas įsitikint ar blusa daro kokį skirtumą profesiniu atžvilgiu ar ne, padarė tokį bandymą: paženklino vieną blusą ir nutaikęs progą užmetė ją nuovados viršininkui už kalnieriaus. Čia blusa pabuvus porą sąvaičių ir pagėrus jo kraujo, kažkokio subuvimo metu peršoko ant klebono ir pasislėpė jo rankovėj. Vieną sekmadienį bažnyčioj sakant pamokslą, klebonas su kumščiu trenkė i sakvklą, nuo ko blusa išsigandus iššoko iš rankovės ir pateko ant sulenkusio dvarininko. Bet čia įvyko įdomus dalykas. Pasirodo, kad blusa dvarininko kraujo negeria, nes dvarininkas, kaip ir blusa, geria kitų kraują. Tuo atžvilgiu jis blusai yra giminingas, o kaip žinome varnas varnui akies nekerta. Atydžiai surinkęs visus šiuos davinius ir išstudijavęs blusų gyvenimą, po dviejų sąvaičių kruopštaus darbo, kovai su blusomis, paskelbė mokslišką sprendimą sekančia forma:

Privalomas Pranešimas Visiems Ūkininkams

Naikinti blusas geriausias būdas yra toks: reikia suvalgyti 12-ką silkių ir nuėjus atsigult prie ežero. Nuo silkių žmogaus kraujas pasidaro sūrus. Blusos pripumpusios tokio sūraus kraujo pajunta didelį troškulį ir visos nušokinėja į ežerą atsigert vandens, o pačiam greit begt į namus.

Ūkininkai naudodamiesi šituo receptu, blusas tuojau išnaikino. Už tokį pasidarbavimą, kaimas jį išrinko savo garbės piliečiu ir priprašė, kad kitą vasarą jis vėl pas juos atvažiuotų praleist atostogas.

Sakau trumpai: tokių, kaip Čipkus duokite mums daugiau!

Jonas Šumas

(Kuntaplis)

Tel.: HA. 8477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas

Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.

Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.

1107 St. Denis St., Montreal

Netoli Dorchester St.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Šaunūs Šokiai

Ateinantį šeštadienį, rugsėjo 24 d., vakare, lietuvių svetainėj, 6 Denison, atsibus pirmutiniai šį sezoną lietuvių šokiai, grieš Jono Margelio orkestra, kuria jauni, seni ir abelnai visi bus patenkinti.

Šokius rengia Bangos Choras.

Tikietai bus parduodami prie durų— 15 centų.

Atsilankę ištikrųjų būsite patenkinti.

Pradžia 8 valandą vakare.

Bangos Choras

Susirinkimas

LLD 62 kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks penktadienį, rugsėjo 23 dieną, 8 valandą vakare, lietuvių svetainėj, 6 Denison Ave.

Visi nariai ir narės pasistengkite dalyvauti. Delegatai išduos iš atsibuvusio Kanados Lietuvių Kongreso raportą. Be to, turime ir kitų svarbių reikalų, kuriuos būtinai turėsime aptarti.

Kuopos Valdyba

Montreal, Que.

Vakarienė

LLD 137 kuopa ruošia **vakarienę,** šeštadienį, rugsėjo (September) 24 d. 8.30 val. vakare, posančaliečių salėj, 01234 Cralevoix St.

Vakarienės rengėjai dirbame, kad atsilankiusius pilnai patenkintume su skaniais užkandžiais, gėrimais, na ir vienu kitu programos kavalku. Apart vakarienės, dar turėsite progą linksmai pasišokti, nes bus muzika, kuri linksmins atsilankiusius. Tad kviečiame visus Posančalio, Frontenac distriktų ir apylinkės lietuvius dalyvauti.

Rengėjai

Fruktų Balius

Lietuvių Literatūros Draugijos 47 kuopos moterų skyrius rengia didelį **fruktų balių,** kuriame grieš gera muzika ir bus įvairių pamarginimų. Kviečiame visus ir visas atsilankyti.

Šis balius su šokiais įvyks šeštadienį, rugsėjo 24 dieną, lietuvių svetainėj, 2114 Frontenac St. Pradžia 8 valandą vakare. Laisva įžanga.

Moterų Komitetas

Dr. F. Rybak

M.D., C.M., L.M.C.C.
Gydytojas, Chirurgas ir Akušeris
Atlieku įvairias operacijas
Ofisas:
598 Selkirk Ave., Tel. 55 223
Rezidencija:
562 Alfred Ave., Tel. 54 000
Winnipeg, Man.

NUOLATINIS, GREITAS SUSISIEKIMAS

Tarp New Yorko ir Klaipėdos, Per Gothenburgą

Kelionė prasideda ir baigiasi Švedų Amerikos Linijos laivais.
Nuo Švedijos, vyksta iš Stockholmo ar Kalmaro moderniškuoju S. S. "Marieholm."

Nereik Švedų vizos keleiviams į Lietuvą per Švediją.

Laivų išplaukimai iš New Yorko:

GRIPSHOLM ..... **Rugsėjo 7, Spalių 1**
KUNGSHOLM ..... **Rugsėjo 14, Spalių 28**
DROTTNINGHOLM .... **Rugsėjo 24, Spalių 22**

Platesnių žinių ir laivakorčių kreipkitės į vietinį laivakorčių agentą, arba į

SWEDISH AMERICAN LINE
1410 STANLAY ST., MONTREAL, QUE., CANADA

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 Park Ave. **Montreal, Que.**

National Travel Bureau

J. A. PAPESH — Savininkai — J. K. KENEDY
Komisijonierius — Oficialis vertėjas

296 Queen St. W. Telefonas EL. 8636 Toronto, Ont.

Atstovaujame visas garlaivių kompanijas

1. Galime atgabenti į Kanadą jūsų moterį ir vaikus. Laivakortes duodame už pinigus ir ant kredito.
2. Pasiunčiame pinigus Lietuvon ir į visas pasaulio šalis ir išmokame daug aukštesniu kursu, negu kitos agentūros. Pinigų persiuntimas per radio brangiau kainuoja tik 25 centus. Jei jūs per mus pasiųsite 10 kartų, tai vienuoliktu kartu jums patarnausime veltui.
3. Per trumpą laiką mes išimsime jums Kanados pilietybės popierius ir jums kainuos tiktai $8.00. Jūsų žmonai tiktai $3.00.
4. Mes perkalbame teisme, immigracijos ir konsulatų įstaigose. Mes išversime visus jūsų dokumentus į anglų kalbą.
5. Mūsų ilga praktika jums garantuoja greitą, paveikiantį ir teisingą patarnavimą. Mūsų obalsis—didelė apyvarta su mažu pelnu.

Rašykite mums sava kalba.

Kaip Gyvena Šiaurvakarinės Ontarijos Lietuviai

FORT WILLIAM, Ont. — Šį šiaurvakarinės Ontarijos Didžiųjų ežerų uostą ir miškų centrą pirmieji lietuviai pasiekė prieš dešimtį metų, begrįždami iš vakarinės Kanados į rytinius miestus. Nekurie iš jų netikėtai susilaikė, kaipo miškų centraliniame mieste. Bet per keletą metų, tai yra ligi 1930 metų, lietuvių skaičius šiame mieste buvo nedidelis ir visuomeninis veikimas buvo veik nepastebimas.

Užėjus kapitalistiniam kriziui, nerandant didmiesčiuose prieglaudos ir čionai pradėjo augti lietuvių skaičius, kuris išaugo netoli šimtinės. Tačiau progresyviškam veikime iškilo tiktai 1933 metais, kuomet susiorganizavo LLD kuopa ir tapo 70 nuošimčių organizuoti, o 100 nuošimčių progresyviai. Nuo tada ir kitos tautos sužinojo, kad pasaulyje gyvena ir lietuviai. Žinoma, progresyviai žmonės lietuvius gerbė, kaipo kultūringus, bet buvo tokių, kurie ir šnairakiavo.

Kadangi daugelis lietuvių dirbo darbininkų klasei naudingą darbą, suprantama, juos palietė ir kieta reakcinė ranka: keli buvo įkalinti, išdeportuoti ir sumušti. Bet nežiūrint buvusių sunkumų, šios apylinkės lietuviai darbininkiškame judėjime vaidina svarbią rolę. Nėra nei vienos tarptautinės konferencijos, kurioje nebūtų atstovaujami lietuviai, taip pat nėra nei vieno vajaus, kuriame jie neatliktų dalies darbo. Kadangi lietuviai yra unijistai, kovingi, prasilavinę ir bosams nepataikauja, tai jų daug yra įšrinkta į kempių komitetus, kuriuose atlieka unijines pareigas.

Neskaitant miškų kepes, kasdieninis lietuvių gyvenimas net For William ir Port Arthur miestuose yra nejaukus, nes čia mažai yra moterų, nėra merginų bei jaunimo, tai negalima surengti nei šeimyniškų parengimų. Taip pat lietuviai ir ekonominiai yra labai suvargę, išskyrus kelias šeimynas, turinčias pastovias pajamas iš popierio pramonės. Yra ir šešetas naujakurių, bet jiems nenumatoma gerų perspektyvų.

Iš pasikalbėjimų teko patirti, kad nei vienas netiki sukurt pastovų šeimyninį gyvenimą šioje šalyje, geriau sakant, šioje tvarkoje. Bet daugelis jau nutraukė susirašinėjimą su Lietuvoje pasilikusiais saviškiais. Paklausus kodel, gauni atsakymą, kad kada tik parašo, tai namiškiai vis prašo pinigų, o čia nėra tų pinigų. Daugelis sako: "Neturiu jėgų namiškiams atsisakyti, tai ir nerašau. Tegu tėvas gyvena ant ūkės, aš čia kirsiu mišką."

Šios apylinkės lietuvių kovingumas ir pasiaukavimas, anot draugo K. Kilikevičiaus, gali būti pavyzdžiu ir kitoms kolonijoms, bet tiek bloga, kad mes nepajėgiame to perduoti kitoms kolonijoms. Man rodos, kad mums trūksta vieno draugo, sugebančio vesti apšvietos darbą. Juk 35 LLD nariai, apie 30 unijistų, tai žmonės dirbantieji darbininkų klasės naudai, bet spaudoje mažai parašome. Gal nėra noro? Ne, negalime!

F. Tumėnas

Sudburio Lietuvių Dr-jos Turėjo Gražių Pajamų

SUDBURY, Ont.—Šiame nikelio kasėjų apgyventame miešte gyvena nemažas būrelis lietuvių, kurie turi dviejų pašalpinių draugijų skyrius ir vieną LLD kuopą. Visos draugijos turi išrinkę parengimų komisijas, kurios surengia bendrus parengimus, ypatingai vasaros sezone piknikus. Iš piknikų gautas pajamas visos draugijos pasidalina lygiomis dalimis.

Per pereitą vasarą visos draugijos surengė tiktai keturis piknikus, nes nikelio kasyklos dažnai dirbo ir sekmadieniais, tad nebuvo galimybių daugiau surengti.

Nežiūrint, kad nebuvo progų daugiau piknikų surengti, ir šie piknikai davė draugijoms nemaža pelno. Kiek teko patirti, tai laike keturių piknikų gauta $181.59 pelno. Iš tos sumos draugijos nusipirko už dešimtį dolerių piknikų bufetams uždengti nepermerkiamą uždangalą ir $40.00 paaukavo Liaudies Balsui. O $131.99 lygiomis dalimis išsidalino MLSDPD skyrius, SDKLSPD kuopa ir vietinė LLD kuopa. Kiekvienai kuopai teko po $43.86.

Be to, draugė Českauskienė sukėlė $10.59, suorganizuodama "blind suprise" laimėjimus. Už tai draugei Českauskienei ir parengimų komisijoms išreiškiu padėkos žodį.

Draugijų Narys

Trumpai ir Storai

MONTREAL. — Sekmingai praėjus Kanados Lietuvių Kongresui, dauguma montrealiečių džiaugiasi atsiekta vienybe. Vien tik fašistams dirbantieji vaikščioja nosis nuleidę ir aimanuoja, kad "pučas" neišdegė. Girdi, klūbo durys labai siauros, su policijos pagelba esą jas galima uždaryti, bet Mount Royal viešbučio durų negalima. Tai tikri begėdžiai.

Tūlas "senas klūbietis," lenkinančia tarme Naujienose pripeckiojęs net tris špaltas ir klūbą gąsdinęs baubu, dabar ir vėl sapalioja, kad Sūnų ir Dukterų Draugija tyčia nedarius pusmetinio susirinkimo klūbe, nes esanti bolševikų rankose. Tačiau tas "senis," būdamas Sūnų ir Dukterų Draugijos nariu, gerai žino, kad nė pats Saliamonas nesutalpintų į klūbą pusmetinio susirinkimo. O dar daugiau, tai kuomet paprastam susirinkime buvo balsuojama kur laikyti pusmetinį susirinkimą, tai ir pats "senas klūbietis" tvirtino, kad pusmetinio susirinkimo nėra įmanoma sutalpinti klūbe. Na, o dabar tas pats žmogus pasivadina senu klūbiečiu ir mėgina daryti provokacijas, bet vargu kas jų klausys.

Beje, mūsų kolonijos fašistuojanti lietuviai baisiai pyksta, kuomet kas juos pavadina tikru politiniu vardu. Bet aš manau, jei kas užsitarnauja tokį vardą, tokiu privalo ir vadintis. Štai, po atsibuvusio "Vilniaus vadavimo," atsiprašau, po "Vienybės vadavimo pikniko," po išrinkimo gražuolės, tikriau pasakius po išpirkimo, nes gal tik keli išpirko tą "titulą" (kas reiškia ne išrinkimą, bet išpirkimą), "Vienybė" paskelbė, kad tos mergaitės tėveliai dideli parijotai ir stambūs tų fašistuojančių asmenų rėmėjai. Na, o kiek kartu tas tėvelis pykdavo ant lietuvių, kam jį vadindavo fašistuojančiu.

Dabar, Joneli, pyk ne ant bolševikų, bet ant pačios "Vienybės," kuri gal netyčiomis ėmė ir parodė tavo politinį veidą Montrealo lietuviams.

Kauniškis

Masinis Toronto Lietuvių Susirinkimas

Sekmadienį
Rugsėjo 24
62 CLAREMONT ST.
(Lenkų Salėj)

Bus išduodamas raportas iš antrojo **Kanados Lietuvių Kongreso**
ir
Toronto Lietuvių Komiteto Lietuvoj Demokratijai Atsteigti veikimo.

Taipgi bus prakalba apie padėtį Europoje.
Visi ateikite ir išgirskite tokius svarbius pranešimus ir prakalbas.
Mitingas prasidės 2 val. po pietų punktualiai.

T.L.K.L.D.A.

Tel. PL 9659 **Gyv. DO 5947**

J. M. ROSENFELDAS

Lietuvis Advokatas
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 26
MONTREAL, QUE.
Sulyg susitarimo priimu klijentus ir vakarais gyvenamoj vietoj: 451 Edward Charles.

CRescent 4334

DR. DORA GORDON

DANTISTĖ
Kalba lietuviškai
5136 Park Ave., Montreal, Que.
VALANDOS:
10—12 val. ryto, 2—6 v. po piet ir 7—9 val. vak.
Penktadienių ir šeštadienių vakarais sulyg susitarimo

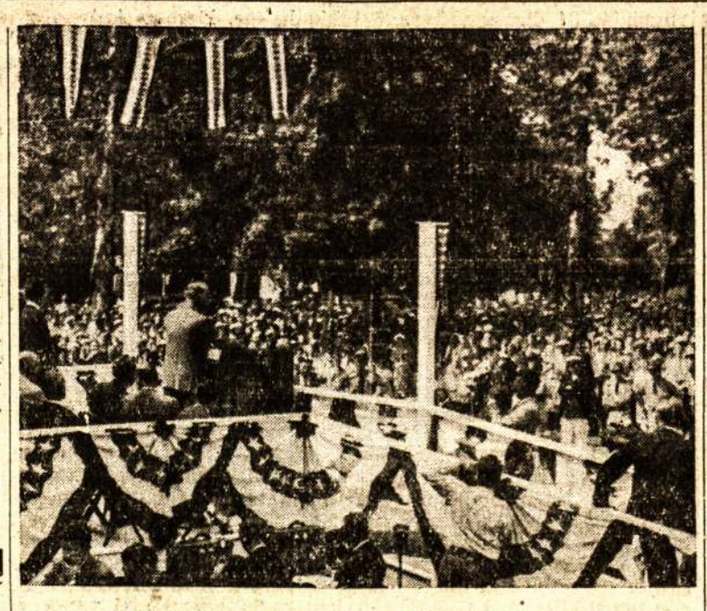

KUR PREZ. ROOSEVELTAS PRAŠĖ REMTI NEW DEAL
Vaizdas minios, susirinkusios Dentone, Md., kur prezidentas Rooseveltas pasakė, kad Demokratų Partiją jis laikys liberališka, ir prašė farmerių ir darbininkų organizacijas remti socialius ir ekonominius New Deal siekius. Paveikslas nuimtas Rooseveltui kalbant į miną.

Dažnai Spaudoj Minimos Figūros ir Terminai

Demarkacija—Rubežių nustatymas, remiantis tarptautinėmis sutartimis, nustatymas rubežių ženklų—tarp dviejų valstybių rubežiaus apsprendimas. Demarkaciją įvykdo mišri komisija, susidedanti iš suinteresuotų valstybių atstovų. Demarkacijos ženklais dažnai paimama ir gamtiniai ženklai, kaip tai upės, kalnai.

Diversija—Militarinis manevras, siekiantis nukreipti priešo atydą nuo dalinos operacijos, ji atakuojant jam nenumatytoj vietoj. 2) Slaptų organizacijų ar individų grupių atkcija, siekianti šalies ekonominės bei militarinės pajėgos išsprogdinimo, arba pastojimas šaliai eiti prie įgyvendinimo politinių, ekonominių ir militarinių pasimojimų taikos ir karo metu. Diversijai priskaitoma toki veiksmai, kaip padegimai, sprogdinimų organizavimai, fabrikų, įmonių ir mašinerijos naikinimai, transporto priemonių gadinimai bei naikinimai, gyvulių ir augalų naikinimai, masiniai nuodijimai ir kiti naikinimo veiksmai.

Fašistinių šalių žvalgybas deda visas pastangas, kad pravedus Sovietų teritorijoje kuoaršiausius diversinius veiksmus. Išnaudotojų klasės likučiai, kontra-revoliuciniai elementai, profesiniai šnipai, trockistai-bucharniečiai yra beprincipinė naikintojų diversantų, šnipų ir pasikėsintojų gauja, veiklanti sulyg fašistinių šalių žvalgybų patvarkymo. **Diversantais** vadinami asmenys, kurie papildo su diversija surištus veiksmus.

Tanaka Momerrandumas — Buvusio Japonijos ministerio pirmininko generolo Tanaka išdirbta Japonijos imperializmo programa, paskelbta liepos mėnesio 25 dieną, 1927 metais. Ši programa sutaisyta užgrobimui Mandžūrijos, Vidujinės ir Išlaukinės Mongolijos (Mongolų Liaudies Respublikos), taip pat vedimui karo prieš Sovietų Sąjungą, su tikslu užgrobti Pajūrio provinciją, Baikalo sritis, rytų Sibirą ir pravedimui karo prieš Jungtines Valstijas, Angliją ir kitas šalis. Šios programos paskelbimas iššaukė protestus, ypatingai Kinijos, ir susirūpinimus kitose valstybėse. Tad kad išvengus to, japonai paskelbė, jog Tanaka programa pasilieka tik kaipo memorandumas ir priskaitomas išradimam. Tačiau Mandžūrijos užgrobimas, nepaliaujamos antisovietiškos provokacijos ir pernai pradėtas karas prieš Kiniją parodo, kad Tanaka memorandumas yra aktuali Japonijos militarinės klikos programa.

Už Taiką ir Demokratiją Komiteto Raštinės

MONTREAL.—Nors šiandien pasaulis stovi karo išvakarėse, Musolinis su Hitleriu nori įžiebti pasaulinį gaisrą, bet Ispanijos liaudis didvyriškai tebetęsia prieš siaubūnus kovą, o kitų šalių progresyviai žmonės kiek galėdami jiems padeda.

Štai, ir mes tam tikslui turime įsteigę komitetą, po kurio vadovybe montrealiečiai atlieka kilnų Ispanijos gelbėjimo darbą. Šis komitetas yra užsibrėžęs, kad iki spalių 1 dienos montrealiečiai sukeltų 100 dolerių Ispanijos liaudies paramai. Bet jau darbas eina ir beveik pusė yra sukelta. Aukų gavome sekančiai: iš tam tikslui suruošto pikniko $27.76; iš Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos $5.00; iš LLD 47 kuopos moterų skyriaus $5.00. Taip pat, vienas draugas, stojęs į MLSDPD, bet del kliūčių negalėjęs įstoti, įstojimo mokestį 70 centų paaukavo viršuj minėtam tikslui. Reiškia viso sukelta $40.61.

Tad draugai ir draugės, pagelbėkime Ispanijos liaudžiai, stengkitės parinkti aukų, kad iki saplių 1 dienai būtų išpildyta kvota.

Be to, dabartiniu metu komitete įvyko maži pasikeitimai. Buvęs pirmininkas Joneliūnas rezignavo iš savo pareigų, o jo vieton išrinktas V. Šipelis. Sekretoriaus pareigas eina J. Naujokaitis.

Sekretorius

Pelissier's

COUNTRY CLUB BEER

Pelissier's Brewery Limited

Mulvey and Osborne Sts.
WINNIPEG
Phone 96 361

Kova Už Taiką

Norint gerai susipažinti su taikos priešais ir jų siekiais, būtinai reikalinga pamatyti filmą "Kova už Taiką" (The Fight for Peace). Tai viena iš įdomiausių. Ją kiekvienas darbo žmogus turėtų matyti.

Šioj filmoj labai ryškiai atvaizduojami svarbiausi įvykiai, kurie paliko žymią įtaką politiniame ir ekonominiame pasaulio gyvenime.

Ji prasideda su vaizdais iš Didžiojo karo, kuriame žmonės kovojo, kad užbaigus karus. Eilės ir eilės baltų kryžių, ženklinančių paskutines poilsio vietas tų individuolų, mūsų brolių, kurie žuvo kovodami už laisvę. O kur gi tie, kurie buvo sudraskyti į gabalus? O kaip su tais, kurie sugrįžo su pakirsta sveikata, be kojų, be rankų? O jų po karo visame pasaulyje buvo 68 milijonai! Kas su jais atsitiko? Štai kas: jie miršta nuo skurdo, nuo alkio, nešvaros ir t.t. O tuo tarpu mes žengiam pirmyn prie kitos dar baisesnės katastrofos.

Parodoma Vokietija, kuri pradėjo ginklavimosi lenktynes, Francija, Anglija, Balkanų valstybės, Lenkija, kas privertė Sovietų Sąjungą ginkluotis. Ryškiai parodomas skirtumas tarp buvusių ir dabartinių armijų. Užėmimas Saro apylinkės ir del kokių priežasčių, — užėmimas Reino, Austrijos. Itališko imperializmo užgrobimas Etiopijos ir tos šalies herojiškas pasipriešinimas su senoviškais ginklais prieš moderniškai ginkluotas Musolinio jėgas.

Ispanijos žmonių kovos už laisvę ir demokratiją, skurdas, kyrį žmonės turi kęsti, gindami savo šalį nuo svetimšalių plėšikų, Hitlerio ir Musolinio, tų karo provokatorių.

Japonijos imperijos augimas užgrobiant Koreją, Mandžuriją ir salas, priklausančias Kinijai, naudai japoniško kapitalo.

Tų žmogžudžių trumpos biografijos, jų kilimas į viršų ir ko jie, pasiekę viršūnę, pageidauja.

Per visus tuos grobimus ir pavergimą žmonių, tos save demokratinėmis besivadinančios šalys, išskyrus Sovietų Sąjungą, nedarė jokių pasipriešinimų, o jei padarė, tai labai silpnus. Už tai tie mūsų dienų Napaleonai ima ir daugiau nori.

Abelnai, žmogų sujaudinanti filma stengiasi parodyti žmonėms tuos juodus straipsnius pasaulio istorijoj, kuriais darbo žmonės, taikos mylėtojai turėtų gėdintis ir dėti visas pastangas, kad nugalėjus tuos visus pasaulio prasižengėlius.

Jaunas vyras stovi apkasuose su šautuvu rankoje, belaukdamas priešo. Prie jo prieina senelė—jo motina. Jis į ją pažiūri. Jo išvaizda suminkštėja. Jis prabila keletą žodžių. Jo veidas vėl rimtėja. Jame pasirodo baisi neapykanta, kada jis pažvelgia atgal į užpakalį, į priešo pusę. Motinos veidas pilnas skausmo bruožų.—Ispanijos motina! Tavo sūnus jau nepriklauso tau—jis priklauso žmonijai, laisvei, demokratijai.

Arba, vėl, iš griuvėsių ištraukiamas negyvas, kraujuotas, sumaigytas kūdikio kūnas. Motina, bestovėdama ištiesia rankas į nesenai buvusio sveiko kūdikio lavonėlį. Jinai budavojo jam šviesų rytojų. Tas viskas veltui . . . nes fašistinė bomba atėmė jo gyvybę, kad sudemoralizavus Ispanijos žmones. Bet tas jiems nelabai sekasi. Nors kur jie nepraeina, ten palieka mirtis, skurdas, širdgėla, tačiau liaudis nenusigąsta, o dar tvirčiau kovoja.

Dabar tie patys grobikai su pagelba "demokratinės" Anglijos valdžios, pritarimu Francijos valdonų, nori užgrobti Čekoslovakiją, pavergti taiką ir laisvę mylinčius žmones, kurie per šimtmečius kovojo, kad iškovojus tą laisvę. Hitleris, prisidengęs sudetų išlaisvinimo priedanga, nori pavergti juos, kada tie patys sudetų vokiečiai, kartu su čekais, per šimtus metų kovojo už laisvę. Hitleris nori tik Čekoslovakijos laukų su kviečiais, jos industrijos, o labiausiai milžiniškos Skoda amunicijos dirbtuvės, kad paskui lengviau būtų praskinti kelią į rytus—Sovietų Sąjungą. Bet čekai taip lengvai neatiduos tų sunkiai užsitarnautų teisių. Jie kovos iki paskutinio, o kiekvieno darbo žmogaus pareiga yra stoti su tais, laisvę mylinčiais žmonėmis po visą pasauli, kad nugalėjus tuos žmogžudžius—grobikus. Tik tuomet mes galėsime pažvelgti į šviesesnį rytojų visai žmonijai.

Reporteris

Nikelio Kompanija Gavo Didelius Užsakymus

SUDBURY, Ont.—Šioje apylinkėje esančiose International nikelio kompanijos kasyklose, del sumažėjusių nikelio užsakymų, prieš porą mėnesių buvo jaučiamas žymus darbo sumažėjimas. To pasekmėje kompanija buvo atleidus nuo darbo kelius šimtus darbininkų.

Bet šiuo laiku kompanija gavo naujus didelius nikelio užsakymus iš užsienio, tai vėl pradėjo priimti prie darbo ne tik pirmiau atleistus, bet ir naujus. Dabar jau eina visu smarkumu. Dirba trimis pamainomis, kai kurie dirba net ir sekmadieniais.

Tačiau neima prie darbo tų atleistųjų, kurie darbe buvo susižeidę. Neima ir ateivių, o ima tiktai šioje šalyje gimusius jaunus vyrus.

Mainerys

LET THEM SEE IT!
BOMBS FOR BABIES!
TORTURE FOR WOMEN!
NATIONS GONE MAD!

It tears at the mighty heart of humanity — it makes you gasp at its daring realism—its emotional impact will shock the world!

HENDRIK WILLEM VAN LOONS'
THE FIGHT FOR PEACE

Pilno Ilgumo Filma
Rodoma Visą Šią Sąvaitę
Rodymas Prasideda Nuo 10 val. ryto Kasdien
BROADWAY TEATRE
Queen St., Netoli Bay St.

Advokatas ir Notaras

M. W. Kellermann

371 Bay St., Toronto 2, Ontario
Ofiso Telefonas: WA 5900
Rezidencijos: ME 1425
(Kalba ir vokiškai)

Charles Benush

(Kazio Beniušio)
PIRMA LIETUVIŲ NAUJŲ IR VARTOTŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ

332 Notre Dame Ave., Winnipeg, Man.

Perka, Parduoda ir Maino Gatavus Nešiojimui Vyriškus ir Moteriškus Rūbus, Apavus. Namų Baldus—Rakandus. Karpenterių ir Mechanikų Įrankius. Medžioklės Šautuvus, Muzikalius Instrumentus. Žiūronus, Kemeras, Auksinius Žiedus, Laikrodžius ir Kitokius Įvairius Daiktus.
Prekes siunčia į visas Kanados dalis.
Nepatenkintiems pinigai grąžinami, išskaičius persiuntimo išlaidas.
Kainų katalogą "Monthly Bulletin" siunčiu veltui.

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE
143 Queen Street West, Toronto, Ont. **Phone WA. 6344**
Seniausia ir patikimiausia laivakorčių kontora. Gyvuoja jau 22 metu. Laivakortės, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.
S. Heifetz, menedžeris

Lit. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla